T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
OPERA SANAT DALI
YÜKSEK LISANS TEZI

HUGO WOLF ŞARKILARININ ALMAN LİED SANATINA GETİRDİĞİ YENİLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Hazırlayan

Dilara SAK

Danışman

Prof. PINAR UÇMAN KARAÇALI

İZMİR/2023

YEMİN METNİ

"Yüksek Lisans" "Çalışma Türü tez" olarak sunduğum "Hugo Wolf Şarkılarının Alman Lied Sanatına Getirdiği Yenilikler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih … / … / …

Dilara SAK

İmza

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün …… / …… / ……. tarih ve …… sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisanüstü Öğretim Yönetmeliği'nin …….. maddesine göre Opera Sanat Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Dilara Sak'ın "Hugo Wolf Şarkılarının Alman Lied Sanatına Getirdiği Yenilikler Açısından İncelenmesi" konulu tezi incelenmiş ve aday …… / ……. / ……... tarihinde, saat …….'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır. Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ……. dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin …….. olduğuna oy …… ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

ÜYE ÜYE

ÖZET

Bu tez çalışmasında Hugo Wolf şarkılarının Alman Lied sanatına getirdiği yenilikler araştırılmış, Wolf'un müzik hayatı, şarkıları ve bu şarkıları yazma süreci anlatılmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünde Hugo Wolf'un hayatı incelenmiştir. Wolf'un müzik yaşamı ve hayatı boyunca verdiği mücade ele alınmıştır. Wolf, Liedlerinde ilham aldığı şiirlerle birlikte müzikal bütünlüğü oluşturmada ve duygu derinliğini aktarmada oldukça başarılı olmuştur. Ses partisindeki melodik ifadelerde piyano eşliğinde çarpıcı armoniler ile müziği ustaca kullanmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde ise Hugo Wolf'un Geç Romantik dönemde Lied sanatındaki yeri incelenmiştir. Eserlerini besteleme sürecinde Richard Wagner'den oldukça etkilenmiştir. Richard Wagner, genç bir besteci olma yolunda olan Wolf'un, daha büyük yapılarda eserler yazması konusunda ona yol göstermiştir. Richard Wagner'in müziğinden etkilenmiş olan Hugo Wolf, kromatik ve dramatik müzikal ifadelerden oluşan yenilikçi bir akım olan Lied'lerindeki "Yeni Alman" akımının da temsilcisi olmuştur.

Araştırmanın üçüncü bölümünde ise Hugo Wolf'un bestelediği eserlerden bazıları incelenmiş, eserlerin öyküleri ve yazılış süreci anlatılmıştır. Lied sanatında şiire ve müziğe verdiği önemi, müziğin şiirle birlikte oluşturduğu ustaca uyumunun başarısı açıklanmıştır. Bu bağlamda Hugo Wolf şarkılarını söylerken eserlerin hikayelerini ve anlamlarını bilmek ve yazılma sürecinin bilinmesi de sanatçıya eseri yorumlarken büyük fayda sağlayacağı için bu tezde bunların derinlemesine incelenmesi hedeflenmiştir. Eserlerin Türkçe çevirileri yapılarak şiirlerin konuları da açıklanmaktadır.

ABSTRACT

In this thesis, the innovations brought by the songs of Hugo Wolf to the German Lied art are investigated; Wolf's musical life, songs and the process of composing these songs were described.

In the first part of the research, the life of Hugo Wolf is examined. Wolf's musical life and the struggle he has had throughout his life are discussed. Wolf has been very successful in creating musical integrity and conveying depth of feeling with the poems he was inspired by in his Lieder. He has skillfully used music with striking harmonies accompanied by piano in melodic expressions at the sound party.

As thesis goes through with the second chapter, Hugo Wolf's place in Lied art in the Late Romantic period is analyzed. In the process of composing his works, he was greatly influenced by Richard Wagner. Richard Wagner guided Wolf, who was on his way to becoming a young composer, to orchestrate works in larger structures. Hugo Wolf, who was influenced by the music of Richard Wagner, was also a representative of the “New German” movement in his Lieder, an innovative movement consisting of chromatic and dramatic musical expressions.

In the third part of the research, some of the pieces composed by Hugo Wolf are studied, the stories of his works and the composing process is discussed. The importance he gives to poetry and music in the art of Lied and the success of the ingenious harmony that music creates together with poetry are explained. In this context, knowing the stories and meanings of the works while singing Hugo Wolf songs and knowing the composing process will also be of great benefit to the artist when interpreting his work, so it is aimed to study and analyze them in depth in this thesis.

ÖNSÖZ

Öncelikle bana her daim inanan ve beni her zaman destekleyen yaşadığım tüm zorlukları benimle göğüsleyen sevgili annem Meltem Sak'a, güler yüzünü eksik etmeyen değerli bilgilerini benim ile paylaşan, sabırla ve ilgiyle bana faydalı olabilmek için elinden geleni yapan danışman hocam Prof. Pınar Uçman Karaçalı'ya, çalışmamda bana kaynak bulmamda yardımcı olan değerli öğretmenim Doç. Dr. Elif Aktuğ'a, beni azimle ve özen ile çalıştıran değerli koropetitörüm Ögr. Gör. Özlem Ebesek'e, Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim boyunca bilgileri ile ışık tutan daha iyi bir sanatçı ve iyi bir insan olmamı sağlayan tüm kıymetli öğretmenlerime bana kattıkları yüksek değerler için teşekkürü bir borç bilirim. Bana inanan ve her anımda beni motive eden sevgili babam Müjdat Sak ve sevgili Ağabeyim Cansın Sak'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmayı yaşamım boyunca sahip olduğum maddi ve manevi tüm değerlerin mimarları olan sevgili anne ve babama adıyorum.

Dilara Sak

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ ii
TUTANAK iii
ÖZET iv
ABSTRACT v
ÖNSÖZ vi
İÇİNDEKİLER vii
ŞEKİLLER LİSTESİ ix
GİRİŞ 1

1. BÖLÜM

1.1. Hugo Wolf'un Yaşamı 5

2. BÖLÜM

2.1. Geç Romantik Dönemde Hugo Wolf'un Önemi 11
2.2. Hugo Wolf'un Müziği 20
2.3. HugoWolf'un Müziğinde Wagner'in Etkisi 21
2.4. Hugo Wolf'un Müziğinin Lied Sanatına Etkileri 25

3. BÖLÜM

3.1. MÖRİKE LİEDER 41
3.1.1. Das verlassene Mägdlein (Azad Edilmiş Hizmetçi - 24 Mart 1888) 41
3.1.2. Er ist's (İlkbahar Geldi) - 5 Mayıs 1888 43
3.1.3. Begegnung (Karşılaşma) - 22 Mart 1888 44
3.1.4. Nimmersatte Liebe (Doyumsuz Aşk) - 24 Şubat 1888 46
3.1.5. Das Gärtner (Bahçıvan) - 7 Mart 1888 49
3.1.6. Elfenlied (Elf Şarkısı) - 7 Mart 1888 52
3.1.7. Auf ein altes Bild (Eski Bir Resim Hakkında) - 14 Nisan 1888 55
3.1.8. Verborgenheit (İnziva) - 13 Mart 1888 56
3.2. GOETHE LIEDER 58
3.2.1. Mignon and The Harper (Mignon ve Arpçı) - 27 Ekim 1888 59
3.2.2. Mignon (Kennst du das Land) Bu Ülkeyi Tanıyor Musun? - 17 Aralık 1888 62

3.2.3. Der Rattenfänger Fare Avcısı - 6 Kasım 1888 65
3.2.4. Die Spröde (Utangaç Çoban Kız) - 21 Ekim 1889 67
3.2.5. Anakreons Grab (Anakreon'un Mezarı) - 4 Kasım 1888 70
3.3. EİCHENDORFF LİEDER 71
3.3.1. Der Musikant (Müzisyen) - 22 Eylül 1888 71
3.3.2. Verschwiegene Liebe (Sessiz Aşk) - 31 Ağustos 1888 74
3.3.3. Nachtzauber (Gecenin Büyüsü) - 24 Mayıs 1887 76
3.3.4. Die Zigeunerin (Çingene kız) - 19 Mart 1887 79
3.4. SPANISCHES LIEDERBUCH 82
3.4.1. Nun wandre, Maria (Git dolaş artık, Maria) - 4 Kasım 1889 83
3.4.2. In dem Schatten meiner Locken (Lülelerimin Gölgesinde) - 17 Kasım 1889 84
3.4.3. Geh, Geliebte, geh jetzt, (Git sevgili, git şimdi) - 1 Nisan 1890 85
3.5. ITALIENISCHES LIEDERBUCH 88
3.5.1. Meine Liebster ist so klein (Benim Küçük Sevgilim) - 1890 88
3.5.2. Wie Lange schon (Ne kadar oldu) - 4 Aralık 1891 90
3.5.3. Mein Liebster singt...(Sevgilim şarkı söyler...) - 12 Aralık 1891 91
3.5.4. Ich hab'in Penna einen liebsten wohnen (Penna'da yaşayan bir sevgilim var) - 25 Nisan 1896 92
SONUÇ 94
KAYNAKÇA 96
ÖZGEÇMİŞ

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 - Hugo Philipp Jacob Wolf (13 Mart 1860 - 22 Şubat 1903) 9

Şekil 2 - Wagner'in "Tristan ve İsolde" operasının karakteristik akoru olan "Tristan akoru" 12

Şekil 3 - *Das verlassene Mägdlein* eserinin notası 15

Şekil 4 - Sisler Denizi Üstündeki Gezgin "*Der Wanderer über dem Nebelmeer"* 18

Şekil 5 - An die Geliebte notası (3. ve 4. Ölçüde ritim aksanları değişmektedir.) 32

Şekil 6 - İn der Frühe notası (ton değişiminden sonra yani 11'inci ölçüden itibaren birbirinden bağımsız şekilde melodi kullanmıştır) 36

Şekil 7 - Nimmersatte Liebe (Doyumsuz Aşk) notası 36-43. Ölçü esprili tema 47

Şekil 8 - *Das Gärtner* eserinin notası 40-53 ölçü 50

Şekil 9 - *Elfenlied* eserinin notası son sayfa 53

Şekil 10 - *Die Spröde* eserinin notası (13. ve 19. Ölçü La-La-La olarak geçen bölüm) 68

Şekil 11 - *Der Musikant* eserinin notası (5. ve 12. Ölçü) 72

Şekil 12 - Nachtzauber (Gecenin Büyüsü) eserinin notası (6.ve 9. Ölçü) 77

Şekil 13 - *Die Zigeunerin* eserinin notası (40-46. Ölçü) 80

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 - Broady Ve Fowkes Ilk Kitanin Yapisi Ve Her Misranin Temel Semasi 63

KISALTMALAR

Akt. : Aktaran

Doç. : Doçent

M.Ö. : Milattan önce

Prof. : Profesör

Öğr. Gör. : Öğretim görevlisi

Pp : Pianissimo, çok hafif, sessiz

Ppp : Pianississimo, olabildiğince hafif, sessiz

Vb : Ve bunlara benzer, ve bunun gibi

Yy. : Yüzyıl

GİRİŞ

Almanca Lied (tekil), Lieder (çoğul) "şarkı" anlamına gelmektedir. Lied'in anlamı müzik ve şiirin sentezi olarak tanımlanır. Almanya'da Lied 12. ve 13.yy'dan beri devam eden geleneksel bir şarkı formu olmuştur. Volkstümliches Lieder halk şarkıları olarak bestelenmiş eserlerdir. Volkstümliches Lieder ilk olarak Singspiel yani müzikli dram olarak Alman tiyatrolarında, şarkı ve balladlarda konuşma bölümleri olan eserlerde kullanılmıştır. Bu şarkılar aynı melodinin farklı sözler ile tekrarlandığı yani strofik formda yazılmıştır. Halk tarafından kolayca akılda kalabilen ve eşlik edilebilen şarkılardan oluşmuştur. Halk şarkıları olarak bilinen bu eserler erken dönem bestecileri için bir fikir olmuştur. 18. Yüzyılda 750 kadar eşlikli Lied bestelenmiştir. Johann Sebastian Bach (1685-1759) ve George Friedrich Handel (1685-1759) birçok Lied bestelemişlerdir. Literatüre çoğunlukla opera, oratoryo ve koral formunda olmuştur.

Lied 18.yy boyunca gelişmeye devam etmiştir. Christoph Willibald Gluck (1714-1787), Franz Joseph Haydn (1732-1809), Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791), Ludwing van Beethoven'ın (1770-1827) Liedleri ile daha da gelişmiştir. Beethoven'ın, eserleri Lied formunun gelişiminde bir tür geçiş niteliğindedir. Beethoven, Liedlerinde piyano'yu kullanış biçimi Romantik Dönem Lied besteleri için ilham kaynağı olmuştur. Almanya'da Lied'in gelişmesinde Alman edebiyatındaki lirik şiirler de oldukça katkı sağlamıştır. Bu şiir türünde özgür ve ifadeli yapılar kullanılmıştır. Şiirdeki lirik dizeler kişinin iç dunyasını yansıtmada ve kişisel ifadeyi vurgulamada ön planda kullanılmıştır. Romantik şiirde ise kullanılan doğa, özlem, gece, fantezi ve sihir temaları bestecilere de kendi şarkılarını oluşturmada yardımcı olmuştur.

Lied'ler genellikle piyano eşliği üzerine söylenmektedir fakat çok sesli yani iki, üç, dört kişiden oluşan veya koro olarak seslendirilen Lied'ler de mevcuttur. Hugo Wolf'un şan repertuvarına kazandırdığı çok fazla Lied olmuştur. Bu sayede Wolf Lied sanatında önemli bir yere sahip olmuştur. Lied bestelemenin önemli bir noktası da şiirin duygusunu müzik ile birleştirmektir. Wolf şarkıları için zamanın önemli şairlerinin şiirlerini seçmiştir. Bunun yanında bilinmeyen şairlerin güzel şiirleri üzerine de şarkılar bestelemiştir. Hugo Wolf'un Lied sanatındaki yeri kelimeleri ustaca bir şekilde müziğe

aktarmasında gizlidir. Eserlerinde hem müziği hem de şiiri ön plana çıkarabilmiştir. Şarkılarında "Strophic" (dönüşlü) yapıyı da kullanmıştır. Bu şarkı formu şiirin her kıtasının müziğinin aynı olması fakat sözlerinin değişmesidir. Şiirin onda yarattığı duygu durumunu eserlerine özgürce aktardığı belirli bir forma uymadan bestelediği eserler de mevcuttur. Formları birbirine harmanlayarak da eserlerini bestelemiştir (Çapacı, 2016: 2-6).

Almanya'da yeni bir şarkı yapısı olan "Ballad" 18.yy. sonlarına doğru ortaya çıkmıştır. (1760-1802) Ballad türündeki şarkılar çoğunlukla mitolojik konulardan oluştuşmuştur. Şarkı içinde bir kaç karakterin diyaloğuda olabilmektedir. Örneğin; Schubert'in Erlkönig şarkısı Ballad türündeki şarkılara örnektir. Johann Rudolf Zumsteeg İngiltere ve İskoçya'nın ballad'larından etkilenmiş ve çok sayıda dramatik ballad bestelemiştir. Carl Loewe'in çalışmalarına bu eserler ilham kaynağı olmuştur. İlerleyen yıllarda Schubert, Loewe'nin ballad formunda kullandığı dramatik yapıdan etkilenmiş ve eserlerinde kullanmıştır. Ballad formunda duyguları ve dramatik öyküyü daha iyi ifade edebilmek adına geniş bir piyano eşliği kullanılmıştır. Ballad formundaki bu gelişim Lied formunuda da hiç süphesiz etkilemiştir (Uçman, Karaçalı, 2016: 1-3).

Almanya'da Lied formunun gelişmesine katkı sağlayan bir diğer unsur da Alman edebiyatında ortaya çıkan yeni Lirik şiirlerdir. Johann Wolfgang Goethe (1749-1832) yeni lirisizm'in ortaya çıkmasını sağlamada önemli bir rol oynar. Heinrich Heine (1856-1797), Eichendorff (1857-1788), Rückert (1866-1788), Mörike (1804-1875) gibi yazarlar da bu yeni şiir anlayışında ifadeli formlar kullanılmış ve daha özgür bir dille anlatım sağlanmıştır. Kişinin iç dünyası ön planda tutulmuş ve lirik dizeler kişisel ifadeyi vurgulamakta özgürce kullanılmıştır. Piyano müzikal ifadeyi sağlamada bu enstrumanlara oranla daha etkili olmuştur. Lied formunda kullanılan piyano başlarda ses partisini tekrarlayan basit bir yapıda kullanılırken Schubert, Wolf, Schumann, Mahler, Strauss gibi besteciler ile birlikte eserin atmosferini yansıtan, şiirdeki duyguyu ve mekanı hissettiren bir yapıda kullanılmış ve şan partisi ile piyano eşliğinin duet yaptığı nitelikte eşlikler yazılmıştır. Bu durumda da doğrudan Lied türünün popülerlik kazanmasına yol açmıştır. İlerleyen zamanlarda bu küçük şarkı formu birbirine bağlı bir öyküyü anlatır biçimde "şarkı dizisinin" başlamasına olanak sağlamıştır. Schumann'ın

Dichterliebe ve Schubert'in Winterreise ve Beethoven'ın An die ferne geliebte eseeri yazılan ilk şarkı dizisi olmuştur. Schubert'in şarkı dizilerinde ise her şarkının kendi içinde tamamlanmış bir form yapısı vardır. Lied formunun gelişiminde önemli bir rol oynayan Beethoven ise bir geçiş figürü olarak kabul edilmektedir. Özellikle Schubert, Beethoven'ın Lied'lerinde kullandığı piyano eşliğinden etkilenmiştir. Modern Piyano 1700- 1720 yılları arasında İtalyan Bartolomeo Cristofori tarafından yaratılmıştır. Şarkılarda piyano, harpsichord ve klavichord gibi enstrumanlar yerine kullanılması şarkılarda daha farklı renkler ve atmosferler yaratmada kolaylık sağlamıştır (Uçman, Karaçalı, 2016: 1-3).

Lied formu başlangıçta daha küçük bir yapıda iken zamanla gelişmiş ve 18.yy sonlarına doğru orkestral şarkıların ve şarkı dizilerinin gelişmesine de olanak sağlamıştır. Yüksek Romantik Lied'in başlangıcı için 19.yy'da Schubert, Schumann, Wolf ve Brahms'ın öncülük ettiğini söyleyebiliriz. Bu bestecilerin eserleri öncelikle Avrupa ve Amerika'da daha sonra dünyanın başka yerlerindeki bestecileri etkilemiştir. Bu bağlamda 20.yy'da Almanca Lied'ler bestelenmeye devam etmiştir. Arnold Schoenberg, Joseph Marx ve Alban Berg gibi besteciler eserlerini geçmişteki formlar ile harmanlayarak önemli nitelikte eserler bestelemiştir (Uçman, Karaçalı, 2016: 3-4).

Bu tezin araştırılma amacı Türkiye'de Hugo Wolf hakkında yazılan Türkçe kaynakların çok kısıtlı olmasından ve literatüre katkı sağlayacağı düşüncesinden ortaya çıkmıştır. Bu araştırma tezinde kullanılan araştırma yöntemi olarak literatür taraması sonucu oluşturulan bilgiler çeşitli kaynaklardan derlenerek aktarılmıştır.

1. BÖLÜM

HUGO WOLF'UN YAŞAMINDA MÜZİĞİNİN GELİŞİM SÜRECİ

1. BÖLÜM

HUGO WOLF'UN YAŞAMINDA MÜZİĞİNİN GELİŞİM SÜRECİ

1.1. Hugo Wolf'un Yaşamı

Hugo Wolf eski Yugoslavya'nın bugün Slovenjgradec olarak yeniden adlandırılan Windischgraz adlı küçük bir kasabasında 13 Mart 1860 tarihinde doğmuştur. Bu bölge aslında Sloven bölgesidir. Wolf'un babası bir deri üreticisiydi. Aynı zamanda amatör bir müzisyendi ve birçok enstrumanı çalabiliyordu. Bu sayede Hugo Wolf müzik eğitimine, babası ile birlikte 4 yaşında piyano ve keman öğrenerek başladı. İlkokulda Sebastian Weixler ile piyano ve müzik teorisi derslerine devam etti (Osborne, 1995: 378). Wolf Ailenin 8 çocuğundan 4'üncüsü olmuştur fakat 2 kardeşi çok küçük yaşlarda vefat etmiştir (Bali, 2018: 473). Başlangıçta Hugo Wolf'un ailesinin geçimi oldukça iyiydi fakat 1867 yılında meydana gelen yangın sonucunda Hugo Wolf'un evi ve babasının atölyesi bir yangın sonucunda yok olmuştur. O günden itibaren Wolf yaşamının sonuna dek rahat ve bağımsız bir yaşam sürememiştir. Koşullar kendi umursamaz ve zor kişiliği nedeniyle daha da kötüleşmiştir. Yaşadığı bu durum Wolf'un mizacını etkilemiş, inatçı ve asi tavrı giderek artmıştır. Müzik hayatına adım attıktan sonra diğer her şeyi giderek daha az önemser olmuştur. Wolf'un eğitim hayatı boyunca müzik dışındaki konular ilgisini çekmemiştir. Wolf müzik dışındaki dersleri kendi için boşa harcamış olduğu bir zaman dilimi olarak görmüştür. Bu nedenle eğitim kurumlarına uzun süreli devam sağlayamamıştır. 1871'de Graz Gymnasium'undan (süper lise düzeyinde okul) ödevlerini tam yapmadığı için atılmıştır. Sonraki 2 yılı Carinthia'da (aziz) Benedict din okulunda geçirdi ancak oradan da aynı nedenlerle uzaklaştırılmıştır. Sonunda (şimdi Maribor olan) Marburg'da 2 yıl daha Gymnasium'a devam etmiştir. Burada müzikle iyiden iyiye içli dışlı oldu ve beste çalışmalarına ayırdığı zamandan dolayı öğretmenlerini çileden çıkarmıştır. 1875 yılında ebeveynlerinin özellikle babasının itirazına karşın Viyana'da konservatuvara yazıldı ve halası Katharina Vinzenzberg'in yanında yaşadı. Asi bir çocukluk dönemi geçiren Hugo Wolf ailesinin yanından ayrılarak, 1875 yılında Viyana Konservatuvarı'nda "Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Wien"de eğitimine başladı. (Osborne,

1995: 378). Daha sonra Viyana'da Gustav Mahler ile aynı evi paylaştı. G. Mahler de kendisi kadar zorlu koşullarda yaşıyordu (Bali, 2018: 473).

Wolf Viyana'da müzikal ufkunu genişletmiştir. En önemlisi ise büyük besteci Wagner'i keşfetmesi ile başlamıştır. Bu artık ölene kadar onun tutkusu bir takıma takıntısı olacaktır. Wolf, Wagner'in müziğinden oldukça etkilenmiştir ve büyük besteci ile tanışma fırsatını yakalamak adına, Viyana'ya geldiği günden beri zamanının büyük bir kısmını bestecinin bulunduğu yerlerde geçirmiştir. Sonunda Wagner ile tanışma fırsatı yakalamıştır. Wagner 15 yaşlarındaki bu çocuğa oldukça iyi davranmış ve hatta onu ciddiye almıştır (Osborne, 1995: 378-379). Wolf'un Viyana konservatuvar'ına geldiği ilk zamanlarda Richard Wagner, henüz genç bir besteci olma yolunda olan Wolf'un, daha büyük yapılarda eserler yazması konusunda ona önerilerde bulunmuştur (https://en.wikipedie.org/wiki/HugoWolf). Bu arada Wolf, Konservatuvarda, geleneksel hale gelmiş ikinci yılda atılma olayını atlatmak üzereyken müdür Joseph Helmesberger'le bir anlaşmazlık sonunda ona ayrılmak istediğini bildirmiştir (Osborne, 1995:378-379). Bunun nedeni Konservatuvarın katı kurallarıydı Wolf'un asi yapısı ve dik başlılığı okulda dikkat çekiyordu (Bali, 2018:473). Bunun üzerine Hellmesberger onu uzaklaştırmıştır. Sonra müdür, arkadaşının yazmış olduğu ama Wolf tarafından yazılmış gibi görünen tehditkâr bir mektup almıştır. Bu hikâye Wolf'un tipik hikâyelerinden biri oldu (Osborne, 1995: 378-379). Wolf'un asi tavrı eğitim hayatı açısından sıkıntı çıkarsa da yeteneği ona karşı olan ilgiyi arttırmıştır. Müzik kariyerini geliştirmek için Wagner ile birlikte çalışmıştır.[1] Büyük besteci Wagner genç müzisyene büyük formlarda besteler yapmasını söylemiştir. Bunun nedeni onda gördüğü yeteneğidir (Bali, 2018: 473). Fakat Wolf, önüne çıkan pek çok şansı müzikal alanda düşman sanarak kötü davrandığı insanları da kırarak heba etmiştir. Sonunda kendini 1877'de Viyana'da sefalet içinde zenginlerin yeteneksiz çocuklarına müzik dersleri verirken bile kendine çeki düzen veremeyen biri olarak bulmuştur (Osborne, 1995: 378-379). Bu dönemde ailesinin yanına geri döndü ve onlarla birlikte 8 ay geçirdikten sonra Viyana'ya ve müzik yaşamına geri dönmüştür.[2] Bundan sonraki yıllarda arkadaşları besteci Adalbert von Goldschmidt ve şef Felix Mottl'ın yardımları sayesinde iyi kötü

[1] (https://www.britannica.com/biography/Hugo-Wolf)
[2] (https://en.wikipedia.org/wiki/Hugo_Wolf)

hayata tutunabilmiştir (Osborne, 1995: 378-379). Henüz 18 yaşındayken Vally Frank adında bir kıza âşık olmuştur. Wolf bu dönemde duyduğu yoğun aşk duyguları nedeniyle oldukça üretken bir dönem geçirmiş ve besteler yapmıştır. Fakat Vally Frank ile olan tutkulu aşkı 3 yılın ardından bittince, Wolf derin bir üzüntü yaşamıştır. Bunun üzerine Eichendorff'un metinleri üzerine bestelediği eser olan Sechs geistliche Lieder'i ve In der Fremde'yi Wolf bu dönemde yaşadığı aşk acısı üzerine bestelemiştir (Bali, 2018: 473). 1879 yılında ise hayatına yeni bir kişi girmiş ve yaşadığı depresyondan çıkmıştır. Bu durum eserlerinde tatlı ve yumuşak ezgilerlerle kendini göstermektedir. 1887 yılında ise Wolf Viyana'da adından sıkça bahsedilen bir besteci olmaya başlamıştır (Çatıklar, 2010: 29-30). Arkadaşlarının yardımları ile hayata tutunabilen Wolf, bu arkadaşları ki oldukça az kanıt olmasına rağmen Wolf'un yeteneğini farkedebilmişlerdir. Örneğin 1881'de Berthold Goldschmidt Wolf'a Salzburg'da orkestra şefi yardımcılığı işi bulur ama henüz 2 ay dolmadan Wolf şefle tartışır ve oradan da kovulur. İşin ilginç yanı daha kendisi kimseye, hayatta kendine bile kanıtlayamamışken yayımlanan eserleri arasında yalnızca birkaç şarkı, bir de yaylı çalgılar için yazılmış "D minör yaylı çalgılar dörtlüsü oda müziği" eseri bu dönemde yazılmıştır. Ancak daha fazla sayıda eser el yazması olarak kalmıştır. 1879'da bunlardan bazılarıyla Brahms'ın kapısını çalar. Fakat Brahms kaba bir şekilde "kontrpuanlara" dikkat etmesini tavsiye ederek onu reddeder. Böylece önceden hayranlık duyduğu "usta" (Brahms) Wolf'un hayali düşmanlar ordusunda yerini alır (Osborne, 1995: 378-379). Okumakta olduğu okuldan atıldığı için Wolf müzik öğrenimini kendi başına sürdürmek durumunda kalmıştır. Bu süreçte önemli bestecilerin eserlerini incelemiş, kitaplarını okumuştur. 1884-1887 yılları arasındaki 3 yıllık "Wiener Salonblatt" adlı müzik dergisinde eleştirmen olarak çalışmıştır. Ayrıca müzik eleştirmenliği işi sırasında (ki bu da ona arkadaşlarınca sağlanmıştır) en çok hedef aldığı kişi de Brahms olmuştur.[3] 1883'te Liszt'le buluşması daha umut verici olmuştur. Liszt gönderdiği şarkıları beğendiğini söylemiş ancak ona daha büyük çaplı besteler yapmasını önermiştir. Bunun üzerine Wolf tamamladığı tek orkestra eseri olan Penthesilia (1883-5)'ya yöneldi (Osborne, 1995:379). Besteciliğin yanı sıra müzik

[3] (https://www.nkfu.com/hugo-wolf-kimdir/)

eleştirmenliği de yapan Wolf bu alanda kendisi için belirlediği hedefe ulaşamamıştır (Sand, 1964:12).

O dönemin önemli şairlerinden olan Heinrich Heine, Friedrich Rückert, Johann Wolfgang von Goethe ve Nikolaus Lenau'nun şiirlerinden Lied'ler bestelemiştir. Ancak ruhsal durumu Wolf'un yaşamını çok fazla etkilemeye devam etmiştir. 1887'de Wolf kariyerinin bir felaket olduğunun farkına varmıştı. Tek gerçek işinde başardığı asıl şey edindiği düşmanlarıydı. Bu da onun yazdığı eserlerin seslendirilmesine engel teşkil edecekti. Buna karşılık yine de birçok dost da edinecekti. Bunların arasında saygı değer ve etkili olan müzisyenler de vardı. 1892'de kız kardeşi Kätheye yazdığı bir mektupta, bir mezar taşı yazısı edasıyla söyle anlatır: Mayıs 1887'de ölen babasından bahsederken "o şimdi sessiz bir kilise bahçesinde yatıyor, benim hiçbir şarkımı duyamayacak kadar uzaklarda, o ki müzikle yaşayıp müzikle nefes aldı, benim şarkılarımı hiç duyamadı!" (Osborne, 1995: 379).

Wolf'un kaderi değişecekti. Mayıs 1887'de Wolf şarkılar dışında en bilinen eseri yaylı çalgılar dörtlüsü için yazdığı İtalyan serenadını tamamladı (Orkestra uyarlaması 1892'de olacaktır). Aynı yılın sonlarında ise arkadaşı Friedrich Eckstein küçük bir yayın evi olan Wetzler'i ikna edip Haziran 1877'de yazdığı 'Morgentau'nun ilk versiyonu da dâhil Wolf'un bir düzine kadar şarkısını yayımlamıştır. Bunun Wolf üzerindeki etkisi inanılmaz olmuştur. Şubat 1888'de bir arkadaşının Wiener ormanlarının kenarındaki Perchtoldsdorf'daki (köyünde) evini ödünç aldı ve en sevdiği şairlerden biri olan Eduard Mörike'nin şiirleri üzerine şarkı bestelemiştir. Birdenbire kendisinin bile anlamlandıramadığı bir şekilde akıcı ve kaliteli müzik yapmaya başlamıştır. Sonraları mektuplarında, biraz da kibirli bir şekilde başka birinin bu muhteşem eserleri yazıyor gibi hissettiğini yazmıştır (Osborne, 1995: 379).

Şekil 1 - Hugo Philipp Jacob Wolf (13 Mart 1860 - 22 Şubat 1903)[4]

[4] https://en.wikipedia.org/wiki/Hugo_Wolf

2. BÖLÜM

HUGO WOLF'UN LİED SANATINDAKİ ÖNEMİ

2. BÖLÜM

HUGO WOLF'UN LİED SANATINDAKİ ÖNEMİ

2.1. Geç Romantik Dönemde Hugo Wolf'un Önemi

Klasik müzikteki belli başlı kurallar yerini romantik dönemde özgünlüğe, bestecinin bireysel yorumuna ve duyguların yoğun bir biçimde kullanımına bırakması, romantik dönemin yapısını göz önünde bulundurduğumuzda müzikte yenilikçi farklılıklar yaşanmasına yol açmıştır. Bu dönemde, bestecilerin eserlerini üretme teknikleriyle ilgili de bir arayış içinde olmalarıyla virtüözite ve ustalık gerektiren eserlerin oluşu, yorumcuların çalgı kullanımında üst düzey teknikleri bu dönemde keşfetmelerine sebep olmuştur (Selanik, 1996: 160).

Eserlerde şiirsellik ön plana çıkmış, cantabile yapısı kullanılmıştır. Piyanoda sağ el, çoğunlukla bir şan eseriymiş gibi yalın yazılmıştır. Ton değişimlerinin yanlızca belirli ve uyumlu tonlar arasında olmayı bırakmış olması, farklı ve beklenmedik tonlarda da kullanılması, minör-majör ton değişimlerinin de daha sık olarak ve beklenmedik zamanlarda yapılması bu dönemdeki yenilikçi yapıyı açıklar niteliktedir (Selanik, 1996: 161).

Romantik dönem müziği, klasik müziğin kuralcı yapısına tepki olarak Avrupa'da gelişen bir akım olarak başlamıştır. Klasik dönemdeki toplumsal aydınlanma, romantik dönemde yaşanan toplumsal hareketin başlangıcı olmuştur. Özgürlük ve eşitlik düşüncesine dayanmış olan Fransız devrimi kısa sürede tüm Avrupa'ya yayılmıştır. Bu dönemde müzikte de önemli gelişmeler yaşanmış ve bireysel özgürlük teması tüm sanat dallarında ön plana çıkmıştır. Romantik dönem müziğinde programlı ve konulu müzik, Vals, Lied, Polonaise, Mazurka ve Senfonik şiir gibi özgün orkestra eserleri bestelenmiştir. Farklı bir armoni arayışı ortaya çıkmıştır. Buna örnek olarak Wagner'in "Tristan ve İsolde" operasının karakteristik akoru olan "Tristan akoru"nu gösterebiliriz. Richard Wagner'in Tristan und Isolde operasının Tristan'la ilgili ana motifinin bir parçası olarak açılış cümlesinde duyulduğu için bu adı almaktadır. Tristan Akoru fa, si, re diyez ve sol diyez notalarından oluşmaktadır.

Şekil 2 – Wagner'in "Tristan ve İsolde" operasının karakteristik akoru olan "Tristan akoru"[5]

Romantik dönemin en önemli enstrumanı piyano olmuştur. Piyano çalma anlayışına farklı bir yenilik getirilmiştir. Yeni armoni anlayışıyla birlikte kromatizm yapısı kullanılmaya başlanmıştır. Piyanonun bu dönemde yaygınlaşmasıyla birlikte birçok solo ve oda müziği eserleri bestelenmiştir. Oldukça önemli yeni formlar ile Lied bestelenmiştir.

Lied, Almanca şarkı anlamına gelmektedir. İnsan sesi için bestelenen lirik kısa şiirlerden oluşan bir şarkı türü olmaktadır. Şiir ve müzik, Lied'de aynı önemi taşımaktadır. Şiirin piyano eşliğinde ilk kez şarkıya dönüşmesi Rönesans'ta ortaya çıkmıştır. Bestecilerin eserlerindeki müzikal zenginlik, derin anlatım gücü, uzun ve duygu yüklü anlatım gücü, nüans terimlerindeki karmaşıklık yani örneğin allegro yerine molto allegro non troppo, pp yerine ppp gibi abartılı nüans terimleri Romantik dönemin başlıca özelliklerinden olmuştur. Klasik müziğin aksine kadans yerine Geç Romantik dönem müziğinde akorların kullanımı yüzünden bir türlü parçanın sonunun geldiği hissiyatına varılamayan bir duygu durumu egemen olmuştur. Geç Romantik dönem bestecileri kurallara bağlı kalmadan içinden geldiği gibi eserlerini bestelemiştir. Duygularını uzun cümleler ile ifade etmiştir. Bu dönemde ise en çok kullanılan tema doğa olmuştur. Bunu kullanırken doğanın seslerini kendi müziklerinde harmanlamışlardır (Çapacı, 2016: 2-6). Örneğin Hugo Wolf'un *Nachtzauber (Gecenin Büyüsü*) şarkısındaki etkileyiciliği Wolf'un ustaca kullandığı doku ve armoniden gelir. Şair Eichendorff'un doğaya ait eserleri sembolizmle doludur; Wolf'un bu şiiri bestelemesi ise karmaşık ancak iyi kurgulanmıştır. Hem piyano da hem de ses partisinde

[5] https://en.wikipedia.org/wiki/Tristan_chord

doğayı ifade eden bir tasvir kullanılmıştır (Kimball 125: 1996). Hugo Wolf'un içinde bulunduğu ruhsal durumunu, duygu ve düşünceleri ile birlikte dinleyiciye anlatmak istediklerini yoğun bir biçimde aktarabilmesi için sıklıkla kullandığı kromatik motifler ile belirgin bir biçimde duyurduğu disonans akorlarla kendini ifade etmiş, ruhsal durumundan kaynaklanan ve eserlerine yansıyan bunalımlarını ve isyanlarını dinleyici aktarmıştır (Mayberger, Akt: Bernstein, 2008, s.792). Mörike'nin şiiri üzerine bestelenen "Terk Edilmiş Mägdlein" eserini bu yapıya örnek olarak verebiliriz. Wolf'un bu eserinde sözlerde ve müzikte acı ve yalnızlık teması işlenmiştir. Müzik ve sözler uyum içinde kullanılmıştır. Adından da anlaşılacağı gibi, Eduard Mörike'nin 1829'da yazdığı şiir, terk edilmiş bir hizmetçi hakkındadır. Şiir, her biri dört dizeden oluşan toplamda dört kıtadan oluşur. Sürekli bir ritme sahiptir. Şiir, terk edilmiş kızın bakış açısından yazılmıştır. İlk dörtlük, hizmetçinin gün boyunca ne yapması gerektiğini açıklar niteliktedir. İş günü sabahın çok erken saatlerinde "horozlar öttüğünde" başlar. İkinci dörtlükte, terk edilmiş kız, ocağın ateşinin parıltısını gözlemler ve nasıl dümdüz ileriye baktığını, boşlukla dolu, "keder içinde battığını" anlatır. Üçüncü dörtlükte, çektikleri ıstırabın sebebi ilk kez dile getirilir. Kız aniden dün gece rüyasında onu terk eden "inançsız çocuğu" gördüğünü fark eder. Dördüncü dörtlükte terk edilmiş kız ağlamaya başlamıştır.

Das verlassene Mägdlein[6]

Früh, wann die Hähne krähn,
Eh' die Sternlein schwinden,
Muss ich am Herde stehn,
Muss Feuer zünden.
Schön ist der Flamme Schein,
Es springen die Funken;
Ich schaue so darein,
In Leid versunken.
Plötzlich, da kommt es mir,
Treuloser Knabe,

[6] (https://www.helpster.de/das-verlassene-maegdlein-gedichtanalyse_197984#:~:text=M%C3%B6rike%20schafft%20eine%20verlassene%2C%20traurige,darzustellen%2C%20fast%20wie%20ein%20Kind.)

Dass ich die Nacht von dir
Geträumet habe.
Träne auf Träne dann
Stürzet hernieder;
So kommt der Tag heran
O ging' er wieder!

Terk Edilmiş Mägdlein

Sabah erkenden horozlar öttüğünde
Yıldızlar kaybolmadan önce
Ateşin yanında olmak zorunda mıyım?
Ateşi yakmalı
Güzel, alevin parıltısıyla
Kıvılcımlar uçuşurken
Ateşin içine bakarım
Hüzün içinde kaybolurum
Aniden, bana o hissi veriyor
İnançsız bir çocuk gibi,
Senin gibi,
Hayal ettim.
Gözyaşı üstüne gözyaşı aktı.
Gözyaşları düştü,
Böylece gün yeniden başladı
Ah yine gün bitti.

Yazar: Eduard Mörike

Şekil 3 - *Das verlassene Mägdlein* eserinin notası[7]

Prelude intermezzo, sözsüz şarkı gibi piyano için bestelenmiş eserlerin çoğu şiir dizelerinin piyano eşliği ile şarkı yazılmasından oluşan Lied formundan gelmektedir. Romantik dönemin Lied ustaları arasında Brahms, Schubert, Schumann, R. Strauss ve Hugo Wolf'u örnek gösterebiliriz." Rubato tekniği romantik dönem bestecilerin sıklıkla

[7] 5'inci ve 12'nci ölçüler arasında kalan müzik ve sözlerdeki hüzün teması hizmetçinin günlük işlerini dramatik bir yapıyla anlatmaktadır.

kullandığı bir stil olmuştur. "Rubato" eserde nefes alma olarak tanımlanır. Besteci tarafından sağlanan bu durum eseri özgür bir şekilde yorumlamasına katkı sağlamaktadır (Kutluk, 1997: 167-168).

Chopin'in deyişiyle rubato çalma tekniği, duygusallığı aktaran ve eserde özgür bir yapı sağlayabilmek adına oluşturulmuş bir anlatımdır. Günümüzde de sıkça kullanılan Rubato çalma tekniği, romantik dönemde kullanılmaya başlamıştır. Romantik dönemde ortaya çıkan senfonik şiir ve programlı senfoni eserleri, müziğin edebiyatla olan yakın ilişkisinden kaynaklanır. Müzik şiir ilişkisinin bir bütünü oluşturması için en iyi örneği Lied'ler ile gösterebiliriz (Kutluk, 1997: 168). Hugo Wolf da şiir ve müziği bir bütün olarak yansıtmada ön plana çıkmış, hatta şiirin yapısına göre müziğini oluşturmuştur. Eserlerini etkilendiği şiirlerden yola çıkarak bestelemiştir.[8]

Hugo Wolf oldukça kurallı bir besteleme tekniği kullanmıştır. Tonal yapıyı kullanırken döngüsel yani daire şeklindeki müzik besteleme tekniğini kullanmaktadır. Döngüsellik; müzikteki daire çizme durumu, 19 yy. da Almanya'da Richard Wagner'den gelen bir akım kabul edilebilir. Bu müzik kuramı çok eskilere uzanan Alman müziğinde kendini göstermektedir. Wolf müziğinde bu kuramı sözlere daha fazla anlam ve vurgu katabilmek adına kullanmıştır. Eserleri genellikle iki defa tekrar etmektedir. Bu yapıyı sıkça kullanması müziğindeki tonal döngüselliğini bize aktarır. Wolf'un alışılmışın dışında ve birbirinden farklı tonaliteler kullanması, besteci için kendine özgü bir ifade olmuştur. Hugo Wolf'un müzik yaklaşımı geleneksel armoniden oldukça uzaktadır. Hugo Wolf eserlerinde, Debussy ve Ravel'in eserlerinde gözlemlendiği gibi ve sıkça karşılaşılan, Fransız yaklaşımı olarak bilinen paralel 5'liler hareketinden kaçınmıştır. Wolf'a göre her sesin önemi oldukça fazladır fakat ne azdır ne de çoktur şeklinde ifade edilebilir. Bu bağlamda, müziğin şiirin önüne geçmemesine eşit yol almasına Wolf özellikle dikkat etmiştir (Gençkan, 2015: 140).

Mörike'nin şiiri üzerine bestelen *Das Verlassene Mägdlein* (Terk Edilmiş Mägdlein) eseri romantizm akımının önemli eserlerinden biri olmuştur. Eserde düzensiz bir yapıya izin verilmemiştir. Bu eserde karşımıza çıkan entelektüel bakış açısı bize

[8] https://interlude.hk/composers-poets-wolf/

sadece kültürde değil aynı zamanda uygulanış stilinde de eserin farklı bir işleniş biçimi olduğunu vurgular (Gençkan, 2015: 141-142).

Romantik dönemde edebiyatın eserlere etkisi oldukça fazla olmuştur. Romantik dönemdeki besteler farklı sanat dalları ile yoğun bir biçimde etkileşmiştir. Fakat öne çıkan daha çok edebiyat ve resimdir. Edebiyat eserleri kendini müzik sanatında özellikle Lied sanatında göstermektedir. Şiir ve müziğin uyum içinde olduğu bir çok eser bestelenmiştir. Romantik dönemin en önemli Lied bestecileri olarak kabul edilen Wolf, Schubert, Brahms, Schumann, Mahler gibi besteciler, Goethe, Schiller, Mörike, Heine, Müller, Eichendorff, Klopstock, Rückert, gibi şairlerin eserlerine çok fazla sayıda Lied bestelemişlerdir. Genellikle şiirlerde kullanılan tema aşk, sevinç, terk edilme ve doğadır fakat klasik dönemdeki gibi doğa yorumlanmamıştır. Doğanın sahip olduğu güç, şimşek, sel vb. kavramlara daha içsel bir biçimde yer vermişlerdir. Romantik dönemde adından sıkça bahsettiren önemli sanatçı Johann Paul Friedrich Richter, esprili romanları ve hikâyeleri ile tanınan Alman yazar, Romantizmi "sınırları olmayan güzellik" şeklinde yorumlamıştır. William Wordsworth, Sir Walter Scott, Lord Byron, Percy Shelley yapıtları ile 19.yüzyılda yaşamış bestecilerin eserlerine önemli bir biçimde katkı sağlamıştır. Romantik dönem eserlerinde kullanılan unsurlar arasında doğa teması o dönemin sanatçıları arasında, Klasik dönemde olduğu gibi belirli bir kalıp dâhilinde kullanılmamıştır. Romantik dönem bestecileri eserlerinde doğa temasını daha çok metafor olarak işlemiştir. Buna örnek verecek olursak, havanın yağmurlu ve kapalı olmasının kişinin içinde yarattığı hüznü ve endişesini notalar ile ifade edilmesini verebiliriz. O dönemin ressamları, bestecileri, yazarları, doğanın karmaşasına anlam aramayı ve gücü karşısındaki acizliğini, iç dünyasına yansıyan tüm hislerini korkusuzca eserlerine yansıtmışlardır.

Şekil 4 - Sisler Denizi Üstündeki Gezgin "*Der Wanderer über dem Nebelmeer"*

19.yy Romantik bestecilerinin etkilendiği eserler arasında yer alan Caspar David Friedrich'in (1818) Sisler Denizi Üstündeki Gezgin "*Der Wanderer über dem Nebelmeer"* resmini örnek olarak gösterebiliriz (Bali, 2018: 21).

Besteciler bu dönemde eserlerini bestelerken notalarla öyküler yazmaya, ressamlar da tablolar çizmeye başladılar. Entelektüel seviye olarak besteciler daha çok okuma ve araştırma faliyeti göstermelerinin bir sonucu olarak, çalgısal müzikler için hikâye ve konuya sahip olan eserler bestelemişlerdir (Bali, 2018: 22). Wolf'un tam anlamıyla verimli olarak geçirdiği (1888-1889) yılları arasında sabahın erken saatlerinden gece geç saatlere kadar hiç durmaksızın yeni eserler bestelemiştir. Bu

şekilde yoğun çalışmasının sonucunda önemli sanatçılar tarafından fark edilmeye başlamıştır. Bunlardan biri dönemin tanınan sanatçısı Wagner tenoru olarak da bilinen Ferdinand Jaeger katılmış olduğu bir konserde Wolf'un Mörike Lied'lerinden etkilenmiş ve bestecinin eserlerinin de bulunduğu bir şan resitali düzenlemiştir (Bali, 2018: 477).

1964 yılında Edward. J. Sand yayımladığı "The Development Of The Song Literature Of Hugo Wolf" makalesinde, Wolf'un eserlerinin aslında ritmik olarak karmaşık görünse de müzik ile uyumlu olduğunu söylemektedir. Eserlerinde armonik ve ritmik bir bütünlük olduğunu bunu uygularken de piyano eşliğine ses partisindeki kadar önem verdiğini söyler. Wolf'un Richard Wagner hayranlığının olumlu yönde onu geliştirdiğini düşünerek özgün eserler ortaya çıkardığını belirtmektedir (Dinçel, 2022: 65)

Chan Yuet Chun 1999 yılında yaptığı "Hugo Wolf'un seçtiği Goethe Lieder metin ve müzik arasındaki ilişkiler yazısında, Wolf'un Lied'leri için şiir ve müziğin yaratıcı bir tasarımı olduğunu ve piyano eşliğini usta bir şekilde kullandığını söylemektedir. Wolf ile Goethe arasındaki şiirsel yapı ve müzikal bağlam yönünden tutarlılık olduğunu aynı zamanda Hugo Wolf'un dehasındaki şiir ve müziğin birleştirici yapısı sayesinde şiiri zenginleştiren müzikal tasarımlar ortaya çıkardığını söylemektedir.[9] Robert Lee Hills 1961'de yazdığı "A Comparative Study of Selected Lieder of Hugo Wolf and Johannes Brahms adlı makalesinde, Wolf'un çok gösterişli Lied'ler yazdığını ve şiirler için müzik besteleme konusunda çok fazla fikri olduğunu, bu sebepten şarkılarının birbirinden bağımsız olduğunu belirtmektedir. Brahms'ın müziğinin, Wolf'un şarkılarından daha fazla duyulduğunu ve bilindiğini, bunun nedeninin ise kompozisyon alanında daha popüler olduğunu ve enstrumantal bestelerinde kendini daha iyi ifade ettiğini beyan etmiştir.[10] Alman haber "Der Spiegel" Dergisi 2003'te bir yazısında yüzyıldan fazla bir süredir Hugo Wolf garip bir yabancı olarak kabul edilmişti, Fakat ölümünün 100. yıldönümünde sanat dünyası ikinci Schubert olarak bilinen besteciyi kutlamıştır. Muhtemelen Wolf bu kadar ünleneceğini

[9] https://core.ac.uk/download/pdf/48541574.pdf
[10] https://thekeep.eiu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5732&context=theses

tahmin dahi edemezdi. Neredeyse Wolf'un eserlerinin bulunmadığı bir konser programı yoktu şeklinde Wolf hakkında düşüncelerini dile getirdi.[11]

Hugo Wolf'un şarkılarıyla birlikte Romantik dönem müziğinde piyano partisinin öneminin muazzam bir şekilde arttığı görülmüştür. Onun şarkılarını icra etmek şancı kadar piyanist adına da büyük teknik ve sanatsal yetenek gerektirmektedir. Öyle ki piyano partisi genellikle çok parlak bir teknik gerektirir; bazen metnin müzikal gösterimi ve yorumlanmasının neredeyse tüm yükü piyaniste bırakılmıştır. Wolf'un şarkılarında, piyano partisi kendi içinde tamamlanmış bir nitelik taşımaz, ses partisi ile birleştiğinde parçanın bütünlüğü ortaya çıkar. Vokal çizgisi şiiri yukarıda ve müziğin içinde özgürce ifade etmektedir. Şarkılarının çoğunda strofik form kullanmıştır (Sand, 17: 1964). Strofik form: Metnin tüm kıtalarının aynı müzikle söylendiği bir şarkı formudur. Strofik türün çalgı müziğindeki karşılığı, varyasyon formudur.[12]

2.2. Hugo Wolf'un Müziği

Wolf'un müziğinin genel anlamda başarılı olduğu kabul edilse de aslında onun adı şarkılarıyla anılmaktadır. Bunlar olağanüstü, güçlü, etkili skeçlerden oluşan İtalyan şarkılarından daha büyük ve kapsamlı Mörike ve Goethe eserlerine uzanan bir skala görünüşündedir. Her şeyin ötesinde Wolf şarkılarının edebiyatla gösterdiği uyum ve içerik görüşüyle tanınmıştır. Robert Schumann'ın Wolf'un edebi perspektifinden uzak olmasına rağmen bu özelliği Schumann'a benzemektedir. Johannes Brahms'ın ve Richard Strauss'un eserin vokal kalitesine önem verdiği noktalarda Wolf, Schumann'ı izleyerek piyanoyu ve ses partisini birleştirip daha az görünür ve esnek hava yaratıp, dinleyicinin şiirin psikolojik havasına girmesini hedeflemiştir. Wolf öyle bir lirik dehaydı ki; Schubert'in kusursuz hale getirdiği büyük retorik yani etkileyici (söylevci-anlatı üzerine olan) stili kullanmada Schumann'dan da daha iyi olduğu söylenmektedir. Kendi döneminde ona "şarkıların Wagner'i" adı takılmıştır. Wagner'i idol olarak almasına kesinlikle onun armoni düşüncelerini uyarlamasına ve müziğinin Wagnervari bir yapısı (dokusu) olmasına rağmen onun dünyası bambaşkaydı. Onun asıl dehası (müzikal) portrelerde, şiirdeki karakterleri canlandırabilme yeteneğinde kendini

[11] http://www.hugowolf.at/m3_1.htm
[12] https://acikders.ankara.edu.tr/

gösteriyordu. Operalarda Wagner'in tarzı olan mitolojik kahraman havasını yaratmaktan bilerek kaçındı. Bunun yanında en güzel şarkılarının kendine has, epik, yüce bir havası vardı. Belki de Alman besteci Schumann'dan sonra (olasılıkla biraz da Gustav Mahler) sözlerden müzik ya da daha basit olan müzikten sözler sorununa eğilen ve çözüm sunan bir besteci olmuştur (Osborne, 1995: 379-380).

Wolf'un şarkı kompozisyonu, Almanca konuşulan bölgeler dışında da, özellikle İskandinav, Anglo-Amerikan ve Güneydoğu Asya bölgelerinde, Almanca şarkının yayılmasına önemli bir katkı sağlamıştır. Öyle ki tanınan sanatçılardan Thomas Hampson ve Jessye Norman konser programlarında Hugo Wolf'un şarkılarını seslendirmişlerdir. Bir besteci olarak Hugo Wolf yerel bir besteci değil müzik dünyasının kültürel mirasının bir parçası olmuştur.[13]

2.3. HugoWolf'un Müziğinde Wagner'in Etkisi

Hugo Wolf'u derinden yaralayan bir diğer olay ise Richard Wagner'in ölümü olmuştur. Wagner'in ölümünden kısa bir süre sonra "Zur Ruh, zur Ruh" Lied'ini bestelemiştir. Bu eserin Richard Wagner için bestelendiği düşünülmektedir. İdolü olarak gördüğü Wagner'in ölümü Hugo Wolf'u derinden etkilemiş ve umutsuzluğa kapılmasına neden olmuştur. Artık bir yol göstereni olmadığını düşünmeye başlamıştır. Çünkü Wolf'un besteci olmasında büyük bir payı olan ve onu teşvik eden hiç şüphesiz Richard Wagner olmuştur (Osborne, 1995: 379-380). Bu sırada ona destek olacak olan isim ise Wagner'in kayınpederi olan Franz List olmuştur. Liszt ona Wagner'in de dediği gibi bestelerini Lied ve oda müziği gibi küçük formlardan ziyade daha büyük formlara yöneltmesini önermiştir. F. Liszt'in bu önerisi Wolf'un "Heinrich von Kleist'in eserinden esinlenen Penthesilea ismindeki senfonik şiiri bestelemesine öncülük etmiştir (Bali, 2018:476).

Wolf, Lied'lerinde ilham aldığı şiirlerle birlikte müzikal bütünlüğünü sağlamada ve duygu derinliğini yansıtmada oldukça başarılı olmuştur.[14] Wolf'un mizacı çevresindekilere iyice zorluk çıkarmaya neden olmuştur. Wolf için "Vahşi Kurt" lakabı

[13] http://www.hugowolf.at/m1_1.htm
[14] https://stringfixer.com/tr/Hugo_Wolf

kullanılmıştır. Bu süre içinde Wagner'in ölüm yılı olan 1883'te çok az beste yapmıştır. 1887 yılında yeniden beste yapmaya devam etmiştir.

Wolf'un olgunluk döneminin başlangıcı olarak kabul edilen eseri Italienische Serenade'yi tamamlamıştır. Wolf'un yaşamı iniş ve çıkışlar ile dolu olmuştur. Moralinin yüksek olduğu dönemlerde ardarda çok özel denilebilecek düzeyde şarkılar yazmıştır. Hatta Liszt'in önerileri doğrultusunda senfonik şiir türünden daha büyük eserler yazma girişimine giriyor yeteneğini kanıtlama çabası gösteriyordu. Fakat bu ışıltılı dönemin ardından karamsarlığı baş gösteriyor ve hiç eser bestelemek istemiyordunya da çok karanlık eserler ortaya çıkıyordu (Bali, 2018: 476). Moralinin iyi olduğu dönemlerden birinde Perchtoldsdorf'ta 3 ayda 42 tane, kendi deyimiyle her biri diğerinden güzel 42 tane Eduard Mörike şiirleri üzerine bestelenmiş Lied'ler yazmıştır. Yazın verdiği bir aradan sonra Eckstein'in Unterach am Atersee'deki evine yerleşip beste yapmaya devam etmiştir. Bu defa 10 Eduard Mörike şarkısı ve Joseph von Eichendorff'un 13 şiiri için beste yapmıştır. Ekim ayının sonlarında Viyana'ya dönüp Johann Wolfgang von Goethe'nin eserlerine eğilip, sadece 3 ayda 51 Goethe şiiri'nin 50'sine beste yazmıştır. Sonra 1889 Ekim'inde Perchtoldsdorf'a geri dönüp sonraları "İspanyol Şarkı Kitabı Spanisches Liederbuch" adıyla tanınacak olan Paul Heyse ve Emanuel Geibel'in İspanyolca'dan çevirdikleri şiirleri besteleme işine başlamıştır. Nisan 1890'da 44 İspanyol şarkısı besteledi. Hızlanan bir ivmeyle nihayet yeni bir yayın anlaşması yapmak üzere Kasım ortalarında Schotts'u ziyaret etmeye Mainz'a gitmek üzere ara vermeden önce Heyse'nin çevrileri üzerine 6 Keller şarkısı "Eskilerin Bilgeliği" şiirini (Alte Weisen) ve yedi İtalyan şarkısı besteledi (Osborne, 1995:379). Kısa bir süre sonrasında Wolf'un babası vefat etmiştir. Wolf'un hassas yapısı bu durumdan oldukça etkilenmiş ve yılın geri kalan kısmında beste yapamamıştır.[15]

Richard Wagner'in müziğinden etkilenmiş olan Hugo Wolf, kromatik ve dramatik müzikal ifadelerden oluşan yenilikçi bir akım olan Lied'lerindeki "Yeni Alman" akımının da temsilcisi olmuştur.[16] Wolf Lied'lerinde piyano'yu ses partisine eşlik edecek bir biçimde kullanmak yerine eseri bir bütün olarak düşünmüştür. Eserlerinde

[15] https://www.cs.mcgill.ca
[16] https://en.wikipedia.org/wiki/Hugo_Wolf

piyano ve ses partisini birbirlerini tamamlayacak bir şekilde yazmıştır. Ayrıca Wolf Lied'lerinde her şarkının hikâyesine göre eserin ruhsal durumunu incelemiştir. Wolf Lied konusunda popüler olsa da opera yazma girişimlerinde de bulunmuştur. Büyük bir heyecan ile yazmaya başladığı "Manuel Venegas" adlı operayı 1897 yılında bestelemeye başlamış fakat bu eser, Wolf'un akli dengesini yitirmesi sonucunda yarım kalmıştır (Altar, 2010:348). Wolf şarkılarında şiire çok önem vermiştir; bu nedenle müziği şiirin yarattığı atmosferden esinlenerek bestelemiştir.[17] Wolf eserlerindeki şiirsel metinde, her duygusal ifadeyi barındıran sözlerde melodik nüansları ustalıkla kullanmıştır. Şarkılarında kullandığı sözlerde şiirler, hassas aşk duygularından hicivli mizaha ve derinden hissedilen acılara kadar geniş bir yelpazede karşımıza çıkmaktadır. Wolf, vokal melodik ifadelerde piyano eşliğinde çarpıcı armoniler ile müziği ustaca kullanmıştır.[18] Hugo Wolf'un şarkılarında duygu yoğunluğu oldukça ön plandadır. Hem metin olarak hem de müzikal olarak duygu yoğunluğu derin olan yapıtlar bestelemiştir.[19]

Hugo Wolf'un müziğinde – hiç şüphesiz – Richard Wagner'in etkisi bulunmaktadır. Wolf, Wagner'in müziğinde kullandığı formu kendi şarkılarında bir yol gösterici olarak kullanmıştır. Şiir ve müziği Wagnerian bir biçimde ele almış ve şarkılarına yansıtmıştır.

Sözlerin verdiği duygu anlatımını çoğunlukla piyano eşliği ile aktarmıştır. Bu sayede Wolf Lied formunu kendine özgü biçimde kullanmıştır. Eserlerinde Yenilikçi bir yaklaşım olan Rollengedicht şiir türünü kullanmıştır. Bu yenilikçi yaklaşım belirli bir karakteri ortaya çıkarıp eseri bir tür monolog şeklinde aktarır. "Rollengedicht" yani rol şiiri, konu aldığı hikâyede kişinin yaşamındaki kısa anları anlatmaktadır. Karakterin konuşmasını ifade eden kısa monologları içerir. Roldeki karakterin minyatür metin portrelerini sunar ve dramatik bir yapıdadır.

Wolf, 1888 yılında Morike'nin şiirlerinden oluşan 53 şarkıyı, Morike Lieder koleksiyonu yapıtını bestelemiştir. 19. Yüzyılın sonlarına doğru Wolf'un besteleri

[17] https://www.turkcebilgi.com/hugo_wolf#post
[18] https:britannica.com/biography/Hugo-Wolf
[19] https:interlude.hk/hugo-wolf-italian-serenade

Mörike'nin şiirlerini ünlendirmeye başlamıştır. Çünkü o dönemde Mörike'nin şiirleri çok az bilinmektedir. Wolf'un eserleri Mörike'nin şiirlerini gün yüzüne çıkarmıştır (A.Glauert, 1999:32-33). Mörike'nin şiirlerinin anlaşılır olması Wolf'u bu konuda teşvik etmiştir. Ardından Wolf, 20 şarkıdan oluşan bir koleksiyon olan Eichendorff Lieder'ı bestelemiştir. Ayrıca Wolf, diğer bestecilerin üzerine şarkı bestelemediği, gözden kaçırdığı veya bilmediği şiirleri bularak, onlar üzerinde şarkılar bestelemiştir.[20]

Bu tarihin en müthiş yaratıcılık patlamalarından biridir. 3 yıldan az bir sürede 174 şarkı! ve büyük (güzel) şarkılar! Ne Franz Schubert 1815'te ne de Robert Schumann 1840'ta bunu yakalayabilmişlerdir. Wolf 1891'de ilk Italienisches Liederbuch kitabını (toplam 22 şarkı) ve arkasından 1896'da da ikinci bir kitabı (24 şarkı) ekleyecektir.

Arkadaşları ve haber vermeden toplayıp performanslar sergilediği hayranları sayesinde şarkıları yazılır yazılmaz tanınmaya, bu nedenle de dışarıdan siparişler gelmeye başlamıştır. Dahası Wolf artık kendisini daha büyük kitlelere opera bestecisi olarak da kanıtlamak istiyordu. Ama kaderinde o alanda başarılı olmak yoktu. Yıllar süren sancılı bir uygun Libretto bulma çabasının sonunda İspanya'da geçen bir komedi olan Rosa Mayreder'in Üç Köşeli Şapkası'nda karar kıldı. Wolf'un ilk operası, Rosa Mayreder Obermayer'in Almanca librettosunu kısa romanı *El sombrero de tres picos* üzerine yapmış olduğu komik opera *Der Corregidor* ilk kez Mannheim'da **(**Haziran 1896) sahnelendi. Ancak pek ilgi görmedi ve sadece iki kez oynandı (Osborne, 1995: 379). Ne var ki 1896 sonlarında yaşam koşulları daha iyi duruma geldi. Arkadaşları onu Viyana'nın merkezinde kendi başına bir daireye yerleştirdi. Manvel Venegas'in eseri Der Corregidor üzerine yazdığı operanın düzenlemelerini yaparken nihayet geleceği hakkında daha iyimserdi. Bu en hazırlıksız olduğu anda kader ona bir darbe daha vurdu. 1897'de bir Eylül günü**,** bir restoranda buluştuğu arkadaşları onu Viyana operasının müdürü olma saplantısı içinde buldu. Yeni müdür Mahler idi. Görünüşe göre Mahler Wolf'a Der *Corrigedor*'u sahneye koyma sözü vermiş ancak daha sonra Arthur Rubinstein'in "Şeytan" (The Demon) adlı eserini öne çıkararak verdiği sözü unutmuştu. Wolf'un zihni yıllarca çalışmanın ve stresin kurbanı olmuş, öfke ve hayal kırıklığının

[20] https://interlude.hk/composers-poets-wolf/

baskısıyla kontrolü kaybetmişti. Şehirdeki özel bir akıl hastanesine yatırıldı. Bir süre kendini iyi hisseti ve 1898 yılının büyük bölümünü Manvel Venegas Opera'sının üzerinde çalışarak geçirmiştir (Osborne, 1995: 379-380). 1897'de Wolf akli dengesinin bozulmaya başladığı konusunda şüphe götürmez belirtiler göstermeye başladı. Kısa bir süre sanatoryumda kaldı ve akabinde taburcu edildi. Ancak Ekim 1898'de aklı yine onu yarı yolda bıraktı. Arkadaşlarıyla birlikte gittiği Traunsee gölünde'de kendini boğmaya calıştı. Sonra onu aşağı Avusturya'da Landesirrenanstalt'a götürdüler, yavaş yavaş daha kötüye giden akıl sağlığının yansıra**,** tüm vücuduna yayılan felç sonucunda 22 Şubat 1923'te sorunların nüksetmesi ikinci bir klinik ziyaretini zorunlu kıldı ve bu sefer tedavisi sürerken hayata gözlerini yumdu (Kimball, 1996: 118).

Wolf'un son dönemdeki deliliği bu müthiş dehanın kişiliğine olağanüstü derecede ışık tutmaktadır. 1888'le 1891 arasında çok sayıda esin dolu şarkıyı üst seviye bir zihinsel boyutta yazmış bu da onun daha sonraki deliliğinin belirtilerini göstermiştir. Sonraları deliliği belgelendiği dönemde de beste yapmaya çalışmış ancak "banal'in ötesine zorlukla geçen eserler besteleyebilmiştir. Tüm müzik tarihinde böylesine hızlı parlayan ve sönen bir başka deha görülmemiştir (Kimball, 1996: 119). Hugo Wolf'un sanatı inkâr edilemez. Schubert, Schumann, Loewe ve Wagner geleneğini temel alan Wolf'un şarkıları, şiir ve müziğin tek bir sanatsal ifadede kaynaşmasının en büyük örneği haline gelmiştir. Wolf, şarkılarına "ses ve piyano için şiirler" adını verdi. Wolf, her biri için şiir ve müziği bir araya getirme konusundaki eşsiz yeteneğini sergileyen yaklaşık 250 şarkı bestelemiştir.[21]

Hugo Wolf, Ferdinand Jaeger ile birlikte 1897 yılında konserini vermesinden sonra frengi hastalığı nüksetmiştir. Hastalık Wolf'un sinir sistemini de etkilemiş ve 1898 yılında Wolf Viyana'da bulunan bir akıl hastanesine yatırılmıştır. 22 Şubat 1903 tarihinde Viyana'da hayatını yitirmiştir (Bali, 2018: 479).

2.4. Hugo Wolf'un Müziğinin Lied Sanatına Etkileri

Wolf daha çok Lied sanatında eserler bestelemiştir. R. Wagner'i örnek alan Wolf, eserlerinde şiirin önemini koruyarak "sonsuz melodi" tekniğini kullandığı eserler

[21] https://www.theaccompanimentcompany.com/der-musikant.html#/

bestelemiştir. Wagner'de eserlerinde sıklıkla sonsuz melodi tekniğini kullanmıştır. Wagner'e göre müzik "müziğin ötesinde felsefi bir düşünce" olmuştur. Wagner'in tüm operalarında var olan "mitsel ve metaforik" anlam arayışı ve "sonsuz ezgi kavrayışı" eserlerini geleceğin müziği olarak ifade edilmiş ve onu ileriye taşımıştır. Wagner müziğe olan bakış açısıyla ismini besteciliğinin yanında ondan filozof olarak söz edilme noktasına getirmiştir. Wagner yalnızca besteci yönü ile değil aynı zamanda yazar yönü de olan bir sanatçıdır. Sanat, toplum, müzik felsefe, şiir, din üzerine çok yönlü bir seçkide eserler üretmiştir. Wagner'in kaleme aldığı bir yazısının konusu "Geleceğin Müziğidir". Bu yazısında müziksel anlatımı ve anlamı içeren ezgisel müzik pasajları ve hiçbir şey söylemeyen ezgiler "sonsuz ezgi kavramı" üzerinde tartışmıştır. Bu ifadeye göre "sonsuz ezgiler" öncelikle estetik, daha sonra teknik ön plandadır. Bu sonsuz ezgiler, mutlak idealizmin varlığına benzeyen bir sonsuzluğun sembolü olmuşlardır. Her motifin, her notanın gerçek bir düşünceyi içermesi gerektiğini bize aktarır. Bu düşünceler sonsuzluğu çağrıştırdıkları gibi kendi içinde bir gerçeklikte de olurlar. Wagner'in müzik düşüncesi ve eserlerini bestelerken ilk ilkesi estetik olmuştur. Kaynağını felsefi düşünceden almaktadır. Bu da Wagner'i bir "müzik filozofu ve estetik kuramcısı" olarak bilinmesini beraberinde getirir. Wagner bir yazısında Opera müziğindeki sürekli ton değişimlerini, metin üzerinde sürekli olarak duygusal değişimin bir yansıması olduğunu söylemiştir (Ülger, 2014: 210-215). Wolf, örnek aldığı Wagner'in müziğini kendi eserlerini üretirken, sonsuz melodi tekniğinde şan ve piyano arasındaki eşitliği sağlamıştır. Hugo Wolf'un Lied'lerinde yer alan güçlü ifade opera bestelemesine sebep olmuştur. "*Der Corregidor*" (Belediye Başkanı) adlı eseri yoğun çalışmalarının sonucunda bitirmiştir. Ilk Operası olan komik operayı 1895 yılında bestelemiştir (Altar, 347: 2010). Operanın konusu üç kişi arasında geçmekte olan bir aşkın hikâyesidir. Wolf konu olarak bu operayı kendi hayatından yola çıkarak yazmıştır. Wolf arkadaşı Heinrich Köchert'in eşi Melanie ile bir ilişki yaşamıştır. Ne var ki bu durumdan arkadaşı da haberdardı. 1895 yılında yazım süreci biten bu opera, diğer yıl Mannheim'de sahnelenmiştir. Operanın müziği olduça övgü almış ve beğenilmiştir Fakat Wolf'un müzik dehası yanında eserin librettosu zayıf kalmıştır. Ardından Wolf ikinci operası olan "Manuel Venegas" operasını 1897 yılında bestelemeye başlamıştır fakat bu eser Wolf'un sağlık problemleri nedeniyle yarım kalmıştır (Altar, 2010: 348).

"Şiir ve müziğin gizemli birlikteliğinde dehşet verici bir boyut vardır ve bundaki dehşet unsuru müzik kaynaklıdır. Herkesçe malum olan şey müzikte vampirliği çağrıştıran bir yön olduğudur. Kurbanını acımasızca yakalar ve kanını son damlasına kadar emer."[22]

Hugo Wolf

"Wolf'un şarkıları bugün hala canlı müzikal üstünlüğü nedeniyle öyle kalacak, çünkü müziğin sözlerle, dille ve şiirle gizemli kendine has bir ilişkisi var.[23]

Eric Sams

Ingiliz müzikolojist Eric Sams'a göre Hugo Wolf'un müziği, müzikal olarak mükemmeldi. Eric Sams, Wolf'un eserlerinde şiiri ve müziği kullanma biçimi yönüyle, Wolf'un müziğinin daima yaşayacağını söylemektedir. Çünkü Lied'lerinde özel stil duygusunu ön planda tutmuştur. Hugo Wolf'un bestelerine kimileri "şarkı edebiyatının havyarı" adını takmıştır. Bestelerinde olağanüstü bir stil anlayışı ve entelektüel yoğunluk vardır. Kimilerine göre Wolf'un yapıtlarını anlayabilmek için entelektüel bilgi birikimine sahip olmak gerekmektedir. Wolf aynı zamanda "Liedlerin Wagner'i" olarak da anılır ki bu uygun bir yakıştırmadır, zira o Wagner'in müzikal tekniğine hayran olup bunu kendi stiline ve şarkının daha minyatür biçiminde uyarlamıştır. Wolf'un şarkılarında Alman şarkısı şiir ve müziğin en mükemmel sentezine ulaşır. Wolf'un bestelerinde sözler ve müzik birbirinden ayrılamayacak derecede iç içe geçmiştir. O kendi şarkıları için "Vokal ve Piyano İçin Şiirler" tanımını kullanır. Bu da onun müzikle sözün uyumuna verdiği önemi vurgulamaktadır (Kimball, 1996: 115).

Şarkının tarihsel gelişiminde Hugo Wolf doğru zamanda doğru yerde durmuştur. Bir yandan o yüzyılın lirik şiirini kullanabiliyorken diğer yandan müzikal stillerin yeni ufuklara açıldığı ve romantik Lied'lerin zengin bir gelenek sunduğu dönemin keyfini çıkarıyordu. Kendinden öncekilerin, özellikle Schubert'in

[22] In a latter to Rosa Mayreder (the librettist of his opera Der Corregidor). Quo in Harold C. Schonberg, The lives of the Great Composers, 292.
[23] Eric Sams, The songs of Hugo Wolf, 2nd ed.2.

Schumann'ın ve Frederick Loewe'nin Lied stillerine sıkı sıkıya bağlı olan Wolf aynı zamanda Wagner'in "söylevsel" (vurguya dayanan vokal) stilini anlamış ve bundan büyük ölçüde etkilenmiştir. Her biri dikkatli bir şekilde şiirin özünü yakalamak üzere düzenlenmiş 250 kadar şarkı bestelemiştir.

Ünlü piyano hocası Martin Katz şunları yazdı; programda Wolf'un adını görmek, onunla çalacak olan kişi için hem heyecan dolu bir zevk hem de korku duygusu yaratır. Zevk, çünkü Wolf'un yetenekleri, müziği ve sözleri ayrı ayrı, bozmadan ama daha da güçlendirerek sentezleyebilmiştir. Korku, çünkü eğer hassas ve dikkatliyseniz en basit ölçünün çalınması bile teknik zorluklarla dolu olabilir (Kimball, 1996: 116). Kendi kendini eğiten Wolf hayatı boyunca kendini kanıtlamak için çaba göstermiştir. Şarkılarının çoğunu inanılmaz derecede kısa bir zaman diliminde (yaklaşık 5 yıl) besteledi. Lied'lerinin büyük çoğunluğunu 1888-1891 arasında yazdı. Wolf bestelerini çılgın bir isteklilikle yazmıştır; çoğu zaman günde birkaçını, birkaç haftada da tüm seriyi bitirmiştir. Bu dönemde 200 kadar şarkıyı (Mörike'nin, Eichendorff'un, Goethe'nin, Geibel'in**,** Keller ve Heyse'nin) tüm şiirlerini kapsayan şarkılar yazdı. Bu çılgın dönemi iki yıl süren pasif ve depresif bir dönem takip etti. 1895-1897 arası "Der Corrigedor" adlı operasını ve 30 kadar şarkıyı bitirip daha sonra yarım bırakacağı başka bir operaya başladı. Bu nedenle bir besteci olarak onun portföyü yalnızca şarkılarla sınırlı kalacaktı.

Wolf'un Lied'leri 5 büyük albüm (Song Book) ve yüzü aşkın şarkıdan oluşur. Bu koleksiyondaki stil çeşitliliği ve ifade biçimi müzikal materyalle edebi lezzetin şaşırtıcı ahenginden kaynaklanır. Wolf'un ilk şarkıları, Robert Schumann etkileri taşır, ancak son *Italienisches Liederbuch* nadir bulunur kalitede küçük şaheserler içerir. Hugo Wolf'un en büyük eseri olma özelliği taşıyan ve Michelangelo'nun şiirlerinden oluşan birinci *İtalianishes Liederbuch* kitabı Aralık 1891'de tamamlanmıştır. 1896'da ikinci İtalian Lieder kitabını beş haftadan kısa bir sürede süreçte tamamlamıştır (Sand, 1964: 12).

Ünlü piyanist Gerald Moore şu cümlelerinde bunu en iyi şekilde özetler: Wolf her sözde başka bir dünyaya gider ve her şaire farklı bir stil atfeder. Wolf aynı zamanda

bir senfonik şiir de bestelemiştir; "İtalyan Serenadı" adlı yaylı çalgılar dörtlüsü veya oda orkestrası için. Bunlardan başka az sayıda enstrumantal ve koro için eser de bestelemiştir. "Manuel Menegas" adlı bitmemiş operasında "İspanyol Albümü" Spanisches Liederbuch'nden bazı şarkıları kullanmıştır. (Wer sein holdes Lieb verloren), "Wenn du zu den Blumen gehst", ve "Bedeckt mich mit Blumen".

Eduard Mörike serisi onun ilk büyük çalışmasıydı. Şarkıları Wolf'un tüm şarkıları içinde en geniş çaplı olan çeşitli modlara ve stillere yayılan bir koleksiyon oldu. Mörike'nin şiirleri Wolf'a zengin bir konu skalası sundu: Wolf'un kendinden önceki bestecilerin kullandığı şiirleri kullanmama veya kendisinin daha iyi besteleyeceği düşüncesi gibi bir takıntısı olması Möricke'nin tamamen kendine kalmasını sağladı. Schumann şarkılarında Mörike'nin yalnızca 5 şiirini kullandı. Brahms da ikisini kullandı, Schubert ise Möricke şiirlerini kullanmamıştır (Kimball, 1996:116-117). Wolf Lied albümlerine şairlerin isimlerini vermiştir. Buna bağlı olarak başlı başına şiire verdiği önemi gözler önüne sermiştir. Örneğin Mörike şarkıları, Goethe şarkıları, Eichendorff şarkıları, adını eserlerin yazarlarından almaktadır.

Mörike kendini dine adamış Protestan bir papazdı, kendisine "Horatius'la (Romalı şair) Swabish'li (Almanya'da bir bölge) bir köylü kadının çocuğu" derlerdi: Onun şiiri genel hatlarıyla dinsel adanmışlık, mizah, gerçekçilik ve hayal gücü ile şekillenmişti. Eric Sams Mörike'nin şiirlerinde "altın" metaforuna ki bunlar (gün ışığı, altın renkli üzümler, altın çan tınıları vs.) doğadan yansıyan izlenimlerdir ve bunların karşı tezi olan şeytani karakterdeki karanlık yönlere dikkat çeker. Mörike'nin mısralarındaki mod gel-gitleri, kişiliği ve yaratıcılık süreçleri de benzer karşıtlıklardan oluşan Wolf'da bunlara bir yanıt verme içgüdüsünü tetiklemiş olmalıdır. Wolf 1888'in Şubat ayı ile Ekim arasında birbiri ardına hızlı bir şekilde Eduard Mörike'nin (1804-1875) şiirleri üzerine 53 şarkı bestelemiştir. Viyana'nın dışındaki Perchtoldsdorf'un sakin ortamında ise günde ortalama bir şarkı bestelemiştir (Kimball, 1996: 117).

Kısa bir aradan sonra Wolf 1887 yılından itibaren yeniden besteciliğe yönelmiştir. Mayıs ayında yaylı çalgılar dörtlüsü için üç gün gibi kısa bir süre içerisinde bestelediği İtalyan Serenad'ını orkestraya da uyarlamıştır. Süresi yaklaşık olarak 10

dakika kadar olan serenad, Wolf'un Eichendorff'un şiirleri üzerine yazılmıştır. O dönemde yazdığı Lied'lerden biri olan Der Soldat'dan bir temaya da yer vermiştir. 1887 yılında babasını kaybeden Wolf, senenin sonuna dek gazetede yazı yazmamış ve beste yapmamıştır (Bali, 2018: 476).

Wolf'un müziğinde görülen hızlı ton değişimleri, uyumsuz akorlar yanında ayrıca eserlerinde özgür bir yaklaşım vardır. Bunun nedeni kendi yaşamından kaynaklanan duygusal değişimleri olmuştur. Mahler ve onun düşüncesindeki bazı besteciler Wolf'un müziğini şekilsiz ve karmaşık bulmuşlardır, fakat Wolf'un müziği yeni gelişen sanatçılara ilham kaynağı olmuştur. Hugo Wolf'un müziği özgün ve kişisel olmuştur. Wolf eserlerinde çoğunlukla acı, aşk, doğa ve din ile ilgili konuları ele almıştır.[24] 1888-1889 yılları arasında Wolf kendini müziğe adamış, aile dostlarının evinde Lied'ler üzerinde yoğunlaşmış ve çokça eser yazmıştır. Wolf'un en önemli eserlerinden biri olarak bilinen Mörike Lied'lerini Werners ailesinin sayfiye evinde kaldığı o kısa dönem içerisinde bestelemiştir (Bali, 2018: 476). Minyatür müzikli dramların bestecisi olarak bilinen Wolf, F. Liszt, Schubert, Schumann ve Brahms ile zirveye taşındığı düşünülen Lied sanatında, şarkı formunun nasıl genişletilebileceği konusunda bestecilere ilham olmuştur. Şarkılarında kullandığı Alman diline olan duyarlılığı onun şarkılarını özgün kılan özelliklerindendir. Wagner'e yapılan bir benzetme olan, Wolf'un şarkıları minyatür müzikli dramlardır. Kimilerine göre eşlik ifadesini aşan piyano partisi, Wolf'un eserlerinde vokal partisini geride bırakmıştır (Bali, 2018: 479).

Hugo Wolf, diğer hiç bir Alman bestecisine benzemeyen özellikler ile eserlerini bestelemiştir. Onun müzikal tarzı sıklıkla Wagner'in müzikli dramaları ve Franz Liszt'in senfonik şiirleri ile ilişkilendirilir. Wolf şarkılarını bestelerken üç temel unsuru baz almaktadır:

- Öncelikle şarkının piyano eşliğini vokal ile uyum içinde birleştirmektir.

[24] https://tr.frwiki.wiki/wiki/Hugo_Wolf

- Piyano partisinin vokal partisindeki tüm değişken ruh hallerini takip etmesini sağlamaktır.

- Üçüncü ve eserlerindeki en birleştirici unsur olan tema ise şarkılarındaki müziksel bütünlüğü koruyarak şiirde geçen kelimeleri ustaca müzikteki ruh değişimlerine uygun bir biçimde yerleştirmesidir.

Hugo Wolf'un şarkısını söyleyen her şarkıcı, her şeyden önce metin ve müzik arasındaki ilişkinin bilincinde olmalıdır. Wolf bir şarkının müziğinin sadece şiirden ilham alması gerektiğine değil, aynı zamanda şiiri yorumlaması ve sanatçının kendine göre tasvir etmesi gerektiğine inanıyordu. Wolf şarkılarında metin ve müzik ilişkisinin önemini her eserinde belirgin bir biçimde belli etmektedir. Ancak Wolf'un şarkılarında bu tutum okadar aşırıdır ki, onun metni müziğe oturtma tarzı onun müziğinde birincil öneme sahip görünmektedir. Müzik yazarlarının hemfikir olduğu bir konu vardır ki Wolf'un şarkılarının en göze çarpan özelliği metnin ele alınmasıdır. Ancak müzik eleştirmenleri arasında Wolf'un metnin ele alınmasına nasıl yaklaştığı konusunda farklı görüşler de mevcuttur. Müzik yazarı Eric Sams bu konu hakkında şöyle der; Wolf'un müziğini ele aldığımızda, müzik tarzı her şarkı kitabına göre değişkenlik göstermektedir (Sand, 1964: 12).

Wolf'un Mörike albümüne baktığımızda sözün müzik ile birlikteliğinde, daha çok göze çarpan kelimelerin sözlü müziğidir. Goethe şarkılarına baktığımızda bu oran önemli ölçüde azalır. İspanyolca şarkı kitabında ise bu eğilim daha da belirginleşmektedir. Eserdeki sözler, ritmik yapıya, eşlik figürlerine ve müzikal ifadeye hakim olmaya başlar. Eric Sams'a göre Wolf'un eserlerinin bu yönü, doğrudan şarkılarının şiirinden kaynaklanmaktadır (Sand, 1964: 13-14).

Newman bu konuyu şu şekilde ele almıştır. Newman'a göre Wolf'un şarkısı, farklı dönemlerde ve farklı biçimlerde kendini gösteren bir arzunun sonucudur. Söz ve müziğin birlikteliğini yalnızca sözcüklere olan entelektüel yaklaşımında değil, aynı zamanda anlaşılır ve doğal ifadelerini koruyarak vermektedir. Wolf, kelimelerin hakkını çeşitli şekillerde verir. Bazen şarkılarındaki dengeyi ve cümlelerin tekrarını, Andie geliebte Lied'inde olduğu gibi tamamen bozar; burada ses çizgisi herhangi bir noktada

en küçük tekrar olmadan baştan sona akmaktadır. Diğer zamanlarda, piyano bölümünün yerleşimi ile biçimsel birliği sağladıktan sonra, hem şiirsel çizgi uzunluklarını hem de müzikal ifadenin herhangi bir geleneksel simetrisini göz ardı ederek, vokal partinin enstrümantal dokunun içinde ve dışında serbestçe oynamasına izin vermektedir (Sand, 1964: 15).

Şekil 5 - An die Geliebte notası (3. ve 4. Ölçüde ritim aksanları değişmektedir.)[25]

Percy Alfred Scholes, Wolf'un müziği hakkında yaptığı açıklamada:

[25] https://www.stretta-music.de/wolf-gedichte-von-eduard-moerike-band-3-nr-565590.html

Wolf'un bir besteci olarak çok dinamik bir ilham süreci vardı. Onun bu süreci, kurmayı amaçladığı şiiri en ayrıntılı şekilde incelemek ve kendi müziğine harmanlamaktı. Wolf için müzik yaratmak "living its life for the moment" yani hayatı an için yaşamaktı. O her zaman zihninde oluşturduğu sahnenin gerçekçi bir resmini canlandırdı. Wolf eserlerini yazarken hiç bir şeyi ihmal etmiyor tüm ifadeleri bütünüyle inceliyordu.

Eserlerinde tüm yetilerini gösterecek küçük resimlere veya oynanacak dramaya oldukça önem verirdi. Böylelikle eserlerine bütünüyle hâkim oluyordu. Wolf uyurken kalemini mutlaka başucuna koyar ve arada uykusundan uyanıp bestelerine eklemeler yapardı. Sabah olduğunda şarkı o kadar eksiksiz bir şekilde oluşturulmuş olurdu ki adeta gizemli bir içgüdü tarafından yapılırdı. Wolf'a göre şiirler kelimenin tam anlamıyla kendilerini belirlemişlerdir. O şiirde saklı olan daha derin anlamları görmeye çalışır ve duyulabilir hale getirildiği besteleri onun yalnızca ifade aracını oluşturmuştur (Sand, 1964:16).

John Erskine göre Wolf, müziğe oturtulacak şiirleri seçerken gösterdiği özene ve sözcükleri doğru sese oturtmak için oldukça titiz davranmıştır. Hiçbir besteci, edebi anlamın psikolojik işlenişinde Wolf kadar detaylarını incelememiştir. Wolf'a hiçbir tarz ya da konu yabancı gelmiyor. Farklı tarzlarda şiirler üzerine bestelerini yazabilmektedir. Bu durumu Wolf'un entelektüel kişiliğinin bir yansıması olarak gösterebiliriz. Kısacası, müziğin bir bütün olarak işlenişine örnek olarak Hugo Wolf'un şarkılarını kuşkusuzca gösterebiliriz (Sand, 1964:14). Hugo wolf'un şarkıları nadiren liriktir. Onun şarkılarındaki akıcı çizgileri kavrayabilen herkes için şarkı söylemek oldukça keyiflidir. Şarkılarının çoğu müzikal olarak aşırı karmaşık değildir. Bazı durumlarda onun müziğindeki kromatizmi ve şiirin doğru bir şekilde okunmasını sağlamak için ritmik yapıyı dikkatlice analiz etmek gerekir. Bu durum şarkıyı ilk seslendirmede zor gibi göstermektedir (Sand, 1964: 16). Bununla birlikte, onun dehası, sadece güzel olmakla kalmayıp aynı zamanda kelimelerin anlamlarını sürdürmeye hizmet eden küçük melodik dizeleri yazmada yatıyordu (Sand, 1964: 4-8). Wolf'un müziği, uyumuyla dikkat çekmektedir. Kullanmış olduğu tüm armonik yapının şiirin havasına uygun olarak kullanıldığı söylenebilir. Modülasyon, Wolf'un şarkılarında çok nadir kullanılmıştır. Bazen piyano partisinde köprü olarak kullanmıştır. Verborgenheit eserinde olduğu gibi,

şarkının doruk noktasını belirlemede büyük rol oynamaktadır. Onun müziğinde ritim, hem şiir hem de müzik için ortak bir faktör olduğundan dolayı önemli bir rol oynamıştır. İn der Fruhe eserinde olduğu gibi Wolf biçimsel şekil ve sürekliliği sağlayarak esere ritmik açıdan farklı bir yaklaşım ile bestelemiştir (Sand, 1964: 16).

Wolf
In der Frühe
(Mörike)

Şekil 6 - İn der Frühe notası (ton değişiminden sonra yani 11'inci ölçüden itibaren birbirinden bağımsız şekilde melodi kullanmıştır)

Eserde ritimler birbirini takip etmiştir. Melodi olarak tek düze bir besteleme tekniği kullanmamıştır. Ritimler sözler ile uyumlu bir biçimde ritmik olarak birbirlerini takip etmektedir. Bu, *Fussreise*'de olduğu gibi bir sabah yürüyüşünün coşkusunu

anlatan bir şarkının keskin ritminde veya *Alle gingen, Herz, sur Ruh* eserlerinde olduğu gibi heyecan ile çarpan bir kalple ilgili olarak eserlerin ritmini şarkının sözleri etkilemektedir (Sand, 1964: 17).

In der Frühe[26]

Kein Schlaf noch kühlt das Auge mir,
Dort gehet schon der Tag herfür
An meinem Kammerfenster.
Es wühlet mein verstörter Sinn
Noch zwischen Zweifeln her und hin
Und schaffet Nachtgespenster.
Ängste, quäle
Dich nicht länger, meine Seele!
Freu dich! schon sind da und dorten
Morgenglocken wach geworden.

Sabah Erkenden

Hala uyku yok gözlerimde
Orada gün ağarıyor, odamın penceresinde
Benim karmaşık aklımı karıştırıyor
Şüpheler arasında ileri ve geri
Ve gece hayaletleri yaratıyor.
Korkular, eziyetler artık sen değilsindir.
Ruhum! Mutlu ol zaten orada ve orada
Sabah çanları çaldı ve uykumdan uyandım.

Yazar: Eduard Mörike

Wolf'un şarkılarında çok sık kullandığı, kimi zaman müzikal olarak monotonluğa yol açan ezgi dizilerinde, iki dörtlük veya dört dörtlük ölçü yapısından ayrılmadan bestelediği şarkılarındaki biçimsel yapı, Wolf'un mükemmelliğe ulaşmasını

[26] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1576

sağlayan faktörlerden biri olmuştur. Hugo Wolf şarkılarını bestelerken dile ve kelimelerin aksanlarına okadar özen göstermiştir ki, parçanın içindeki ritmleri hem şan partisinde, hem de piyano partisinde dildeki vurgulara göre belirlemiştir (Sand, 1964: 17).

Hugo Wolf'un bestelerinde yaratmak istediği belirli duygu veya ruh halini tasvir eden melodik, armonik veya ritmik kavramları vardı. Sözlerden yola çıkarak kendini ifade ettiği şarkılarında, genellikle sol el piyano partisinde artık beşlilerde geçen belirli bir ritim ortaya çıkar. Wolf müziğinde çaresizlik veya duygusal fikirlerini aktarırken belirli bir ritim kullanmaktadır. Piyano partisinde kullandığı minör ton, her iki notanın birlikte veya art arda çalındığı piyano partisinde ve küçük ikili olarak etkili olan minör yapıyı tekrar edecek şekilde eserlerinde kullanmıştır. Bazen kromatik, bazen diyatonik, genellikle noktalı ritimde kullandığı güçlü bir bas çizgisinin temel fikri, erkeksi güç duygusunu yansıtmaktı. Fikirlerin en basiti ve en bariz olanı genellikle piyano partisinde tiz sesleri kullanırken toniğe çözülen, yükselen bir gam pasajında şarkılarına canlılık ve neşe katması olmuştur. Eserlerinde kullandığı müziğin yüksek bir atmosferde seyrettiği heyecanlı denilebilecek bölümlerinde esere vermek istediği ifadeyi kovalamaca, avcı ve açık hava ile ilişkili olarak kullanmıştır. Özlem ya da hasret temaları, sağ elde piyano partisinde yinelenen bir melodi ile ima edilir. Wolf'un aşkı anlattığı müziğinde, piyanodaki iki melodi dizisi sağ el ve sol el bir uyum içinde hareket eder. Onun yalnızlık temasını yansıttığı bölümlerde piyano partisinde ortaya çıkan; sağ el, sol elin genellikle dörtlük notalarda aşağı doğru hareket eden ve tekrarlanan akorlara sahiptir. Artık beşli akorları ise, duygu yoğunluğu fazla olan şarkılarında kullanmaktadır. Wolf'un tarzının bu belirgin yönleri, şarkılarında kullanıldığı yöntemleri ve şarkı yazmasının kalitesi, her bir şarkının müziğini kusursuz bir biçimde birleştirilmesinde yatmaktadır (Sand, 1964: 17). Wolf'un arkadaşı Gottfried Keller onun Richard Wagner'e karşı oldukça güvensiz ve kıskanç olduğunu söylemektedir. Bu nedenle, bilindiği gibi Wagner onu çok övse de, hiçbir zaman tam anlamıyla öne çıkmasını sağlamamıştır. Wolf ve Berlioz müzik dehası Wagner'i tam olarak anlamadılar fakat onun daha büyük olduğunu hissettiler. Hâlbuki Wagner ikisini de anlıyor, ikisine de

saygı duyabiliyordu ve onunla tanıştıklarında dostça ve nazik bir şekilde onları karşılamıştır (Sand, 1964: 19).

Wolf, şarkılarını genellikle belirli duyguları iletmek için kullandığı motiflerle ilişkilendirir. Bu motifler piyano partisinin üzerinde görünebilir. Kullandığı kromatik yapı Wolf'un yansıtmak istediği keder veya umutsuzluktur. Onun müzikal ifadesi genellikle, tekrarlayan motifler ile melodiktir.[27]

[27] 22 Frank Walker, Hugo Wolf (New York: Alfred A. Knopf, 1968), p. 245.

3. BÖLÜM

HUGO WOLF'UN ŞARKILARININ İNCELENMESİ

3. BÖLÜM
HUGO WOLF'UN ŞARKILARININ İNCELENMESİ

3.1. MÖRİKE LİEDER

Mörike Şarkıları Wolf'un en bilinen şarkılarından bazılarını içerir. Bu şarkıların genel karakteristiği daha melodik bir kurguyla Wolf'un tematik gelişimi ve şarkıya özgü tasarımının eşleşmesi şeklindedir. Şiirler çesitli konuları işler, doğa manzaraları, karakter portreleri, espirili konular, lirik ve erotik aşk şiirleridir (Kimball, 1996: 118). Eduard Mörike zihinsel dünyasının sessiz güzelliklerinden hayatın gerçeklerine açılmaktan korkuyordu. Çok az şair, kariyerlerinin koşullarını entelektüel ihtiyaçlarına bu kadar iyi uydurmayı aynı derecede başarmıştır. Mörike için eserlerini yazma konusunda insanları başka koşullar altında inceleme ya da farklı yaşamlar altında yeni duygular arama arzusu duymuyordu. Hayatı fırtınasız, stressiz ve dünyanın kederi olmayan bir şairin hayatıydı. Diğer şairlere benzemeyen yaşadığı sakin hayatından bile ilham almayı üstün hayal gücü ile başarmıştır. Mörike'nin lirik kalitesinin ikna edici bir kanıtı, büyük şarkı bestecileri nezdindeki popülaritesidir. Naif zarafeti ile büyüleyen ve ölçülü duygusuyla heyecanlandıran sade şarkının mükemmel formu, Goethe ve Uhland dışında başka hiçbir Alman ozanın şiirinde olmadığı gibi onun şiirinde elde edilir. Duyguların samimiyeti ve şefkatin hassasiyeti onun kavramlarını karakterize eder. Onun hassas hayal gücünde, gerçek dünya ile hayal gücünün masalsı diyarlarını ayıran hiçbir keskin sınır yoktur ve gerçek yaşamdan sahnelerin ortasında birdenbire elfler, cüceler ve periler belirir, bunlar daha kaba kalıptan erkekler ve kadınlarla aynı gerçeklik hakkına sahipmiş gibi görünürler. Bu, yalnızca hayal gücünü gerçek kadar gerçek bulan saf ve bozulmamış şairin ayrıcalığıdır. Peri masalı ancak böyle bir akıldan çıkabilir.[28]

3.1.1. Das verlassene Mägdlein (Azad Edilmiş Hizmetçi - 24 Mart 1888)

Bu şarkısında Wolf bir mektubunda şöyle der; "Bir anda kendimi bu şiirin büyüsüne kapılmış halde buldum, ortaya muhteşem bir şey çıktı, sanırım benim kompozisyonum Schumann'ınkiyle karşılaştırılacak kadar iyi." Bu eser Wolf'un saygı duyduğu bir bestecinin daha önce bestelemiş olduğu bir şiiri bestelediği nadir

[28] C.D. Warner, et al., comp. The Library of the World's Best Literature. An Anthology in Thirty Volumes. 1917

örneklerdendir. Bir giriş bölümü yoktur sadece, şarkıyı bir arada tutan ritmi belirleyen dört ölçü: şiirin havası kasvetli ve karamsardır, kısacık bir şarkının tamamına minyatür bir dramayı sığdırmaktadır. Genç ve acılı bir hizmetçi kız dalgın bir şekilde ocağın alevlerine bakıp sadakatsiz aşığını gördüğü bir rüyayı hatırlar ve yeni bir gün başlamak üzereyken rüyanın sona ermesini diler. Detaylar belirsizdir, oğlan kimdir? Neden onu terk etmiş? Bilinmezlik söz konusudur. Tek detay kızın acısının ocaktaki ateşin kıvılcımlarıyla tekrar tekrar yoğunlaşması ve depreşmesidir.

Wolf'un yarattığı hava sadeliğin ta kendisidir, basit ve transparan bir dokuda dokunaklı bir resim. Ahenk, şarkı boyunca tekrarlanan ve hipnotik bir etki yaratan ritmik bir motifle sağlanır ve bu da genç hizmetçinin duygularının çarpıcı bir portresini çizer. Vokal rengin ve duygu durumu değişimleri "Plötzlich da kommt es mir"deki umutsuz havayı değiştirir fakat daha sonra açılıştaki o kasvetli havaya geri döner, Wolf bu 52 ölçü içerisinde müzikte insanın içine işleyen psikolojik bir hava yaratmaktadır (Kimball, 1996: 118).

Das verlassene Mägdlein[29]
Früh, wann die Hähne krähn,
Eh' die Sternlein schwinden,
Muss ich am Herde stehn,
Muss Feuer zünden.
Schön ist der Flamme Schein,
Es springen die Funken;
Ich schaue so darein,
In Leid versunken.
Plötzlich, da kommt es mir,
Treuloser Knabe,
Dass ich die Nacht von dir
Geträumet habe.
Träne auf Träne dann
Stürzet hernieder;

[29] Uçman Karaçalı, 2016: 172

So kommt der Tag heran
O ging' er wieder!

Terk Edilmiş Mägdlein
Sabah erkenden horozlar öttüğünde
Yıldızlar kaybolmadan önce
Ateşin yanında olmak zorunda mıyım?
Ateşi yakmalı
Güzel, alevin parıltısıyla
Kıvılcımlar uçuşurken
Ateşin içine bakarım
Hüzün içinde kaybolurum
Aniden, bana o hissi veriyor
İnançsız bir çocuk gibi,
senin gibi, hayal ettim.
Gözyaşı üstüne gözyaşı aktı.
Gözyaşları düştü,
Böylece gün yeniden başladı
Ah yine gün bitti.

Yazar: Eduard Mörike

3.1.2. Er ist's (İlkbahar Geldi) - 5 Mayıs 1888

Şair coşkuyla baharın gelişini kutlamaktadır. Wolf'un kurgusu heyecanlandırıcıdır. Manzaraları, baharın sesleri ve kokuları durmaksızın devam eden bir tempoyla selamlanır. Vokal bölümler kısa ve nefes nefesedir. Son bölümde uzatılmış ve acımasız zorlukta bir piyano bölümü vardır.

Wolf şarkıyı üçlemelerden oluşan bir düzende hızlı hareket eden bir piyano eşliği ile, arpej ve kırık akor kombinasyonları kullanarak ve birkaç motifi tekrar ederek bir araya getirir: Möricke'nin bu şiiri Schumann ve F. Schubert tarafından da bestelenmiştir. Bu yorumlar Wolf'unkiyle karşılaştırılmalıdır ki şiirin farklı bestecilerde

ne ifade ettiği anlaşılabilsin. Görülecektir ki her birinin yorumu belirgin derecede farklıdır (Kimball, 1996: 119).

Er ist's[30]
Frühling lässt sein blaues Band
Wieder flattern durch die Lüfte;
Süsse, wohlbekannte Düfte
Streifen ahnungsvoll das Land.
Veilchen träumen schon,
Wollen balde kommen.
– Horch, von fern ein leiser Harfenton!
Frühling, ja du bists!
Dich hab ich vernommen!

İlkbahar Geldi
Bahar mavi kurdelesini
Rüzgarda tekrar sallar,
Tatlı, hoş bilinen kokular
söz vererek yükselir topraktan.
Menekşeler hala uykudalar,
Yakında çiçek açmaya başlayacaklar.
dinle, uzaktan yumuşak bir arp sesi!
Bahar, evet bu sensin,
Seni duyabiliyorum!

Yazar: Eduard Mörike

3.1.3. Begegnung (Karşılaşma) - 22 Mart 1888

Şiirin adındaki "karşılaşma" çalkantılı bir gece geçirdikten sonra ertesi gün ansızın yolda rastlanan bir kızla oğlanın karşılaşmasıdır. Bu tecrübesiz çift birbirlerine öylece bakakalırlar. Kızın çekiciliğine kapılan oğlan, rüyadaymışçasına kızla öpüşmelerini hatırlar ama o sırada gözden kaybolup gider. Çok hızlı bir piyano eşliği ve

[30] Uçman Karaçalı, 2016: 173

onunla uyumlu uzun cümlelerden oluşan ses partisi bir önceki gecenin fırtınalı havasını yaratmaktadır. Sadece fırtınalı atmosfer havada değil genç çiftin arasında da geçmiştir. Hafif hareket eden bir fırtına gibi piyano kromatik senkoplarla yukarı aşağı seyreder. Bu iki ölçülü düzen ve onun melodik varyantları şarkıyı bütünleştirir: İfadenin yönü ve heyecanlı yapısı genç çiftin duygularını çağrıştırır (Kimball, 1996: 119).

Kızla karşılaştığı anda ve hafızası önceki gece yaşananları hatırladığında piyano tuşları minörden majör tona geçiş yapmaktadır. Wolf kızın (aniden) ortaya çıkışına eşlik eden müzikal materyali başarıyla kullanıp onu çıkış müziğine çevirir, bir esinti gibi akıp gider ve binanın köşesinde dönüp kaybolduğunu dinleyiciye anlatmaktadır (Kimball, 1996:120).

Begegnung[31]

Was doch heut nacht ein Sturm gewesen
Bis erst der Morgen sich geregt!
Wie hat der ungebetne Besen
Kamin und Gassen ausgefegt!
Da kommt ein Mädchen schon die Strassen,
Das halb verschüchtert um sich sieht;
Wie Rosen, die der Wind zerblasen,
So unstet ihr Gesichtchen glüht.
Ein schöner Bursch tritt ihr entgegen,
Er will ihr voll Entzücken nahn:
Wie sehn sich freudig und verlegen
Die ungewohnten Schelme an!
Er scheint zu fragen, ob das Liebchen
Die Zöpfe schon zurecht gemacht,
Die heute nacht im offnen Stübchen
Ein Sturm in Unordnung gebracht.
Der Bursche träumt noch von den Küssen,
Die ihm das süsse Kind getauscht,
Er steht, von Anmut hingerissen,

[31] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1562

Derweil sie um die Ecke rauscht.

Karşılaşma

Dün gece ne fırtına vardı,
Bu sabah şafak sökene kadar öfkeyle arttı!
Davetsiz süpürge nasıl oldu da
Sokakları ve bacaları süpürdü!
İşte sokaktan bir kız geliyor,
Ona yarı utangaç bir bakış atarak;
Güller gibi rüzgâr saçtı,
Güzel yüzü renk değiştirmeye devam ediyor.
Yakışıklı bir delikanlı onunla tanışmak için ayağa kalktı,
Mutlulukla ona yaklaştı.
Ne kadar sevinçli ve acemice
Bu acemi ahmaklar bakışları değiştiriyor!
Sevgilisi mi diye soruyor
Örgülü saçlarını düzeltti,
Dün gece bir fırtınada darmadağın olmuştu
Onun geniş odasında.
Çocuk hala öpücüklerin hayalini kuruyor
Tatlı çocuk onunla değişti,
Onun çekiciliğine hayran kaldı,
Köşeyi dönüp kayboldu

Yazar: Eduard Mörike

3.1.4. Nimmersatte Liebe (Doyumsuz Aşk) - 24 Şubat 1888

"Duyunca zevkten çılgına döneceksin" diye yazmıştır bir dostuna mektubunda Wolf. Bunun bir sebebi olduğunu söyler. Eserin sonuna eğlenceli bir okul şarkısı eklemiştir. Piyanonun senkoplu salınımları hızla eğlenceli ve şamatalı bir hava oluşturur. Mörike'nin erotik satırları aslında çağdaşlarınca ayıplanmıştır fakat Wolf 'un müzikal yorumlaması daha dikkatli ve hassastır. Orta bölümdeki şiirin nakaratında ses partisinin bölüme karşı ritmik olarak senkoplanmış akorlar eşliğinde işlenmiş üçlemelerle

renklendirilmiştir. Bu, üçlemelerde baslar ve "Das Mädchen hielt in guter Ruh" (şiirin) de akorların bas ve tizleri her ölçüde değiştirdiği, durmak bilmeyen bir tat arayışı içinde derinlik ve kapsam olarak gelişmiştir. Son bölümde, başlangıç temasında olduğu gibi başlar ardından çabucak okul sarkışına dönüşür: Wolf buna "Mit Humor" (esprili) notu ekler.

Şekil 7 - Nimmersatte Liebe (Doyumsuz Aşk) notası 36-43. Ölçü esprili tema

Bu neşeli şarkı kral Hz. Süleyman'ın tüm dehasına rağmen hiç başka türlü sevişmemiş olması gerçeğini vurgular. Wolf şiirin son mısrasının tekrarlar içermesini gerekli bulmuştur bu da Süleyman'in dehasına son bir gönderme, bilerek kullanılmış, sanki fıkranın son esprili cümlesi gibidir (Kimball, 1996: 121).

Nimmersatte Liebe[32]
So ist die Lieb! So ist die Lieb!
Mit Küssen nicht zu stillen:

[32] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1562

Wer ist der Tor und will ein Sieb
Mit eitel Wasser füllen?
Und schöpfst du an die tausend Jahr,
Und küssest ewig, ewig gar,
Du tust ihr nie zu Willen.
Die Lieb, die Lieb hat alle Stund
Neu wunderlich Gelüsten;
Wir bissen uns die Lippen wund,
Da wir uns heute küssten.
Das Mädchen hielt in guter Ruh,
Wie's Lämmlein unterm Messer;
Ihr Auge bat: „Nur immer zu!
Je weher, desto besser!"
So ist die Lieb! und war auch so,
Wie lang es Liebe gibt,
Und anders war Herr Salomo,
Der Weise, nicht verliebt.

Doyumsuz Aşk

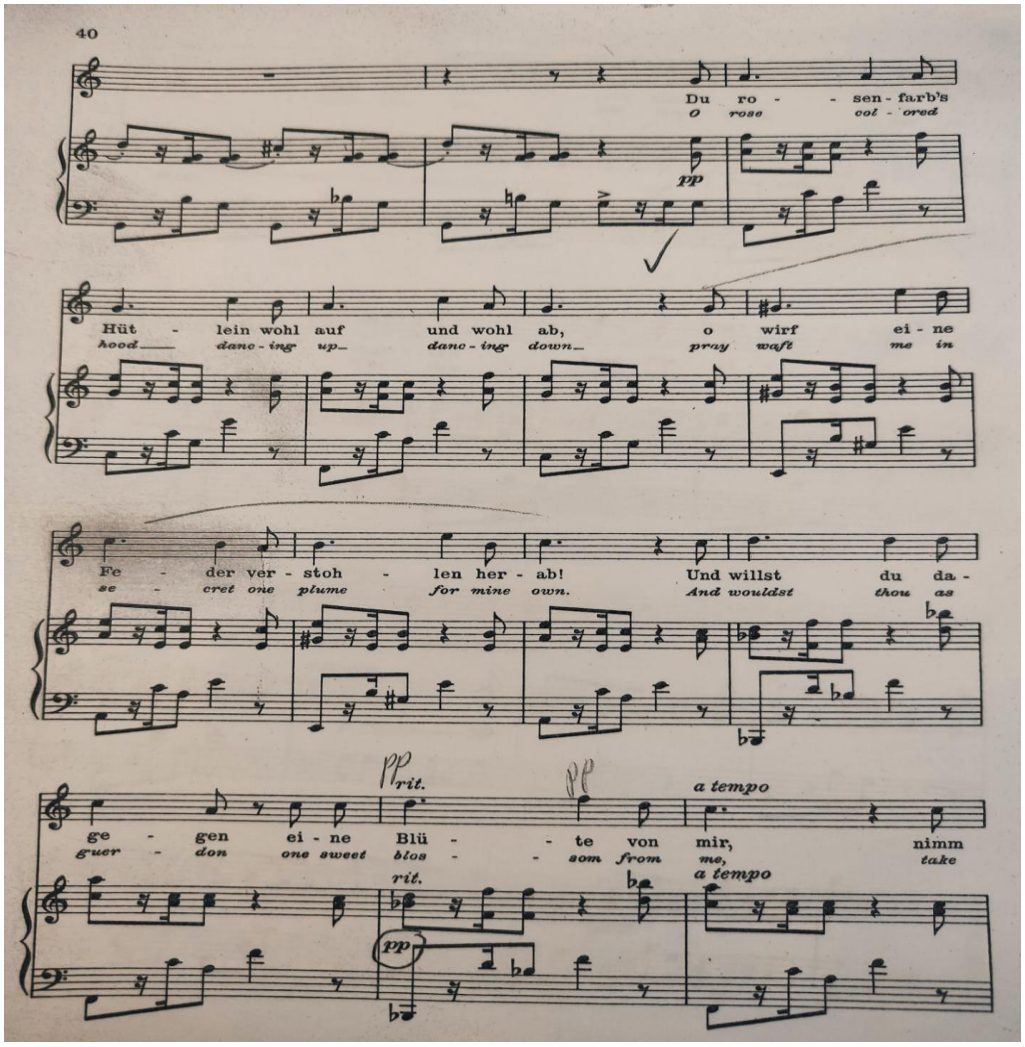
Aşk böyledir! Aşk böyledir!
Öpücüklerle susturulmamak:
Hangi aptal bir elek doldurmak ister
Su dışında başka bir şey olmadan mı?
Ve birkaç bin yıl boyunca susuzluk çekseydin,
Ve sonsuza dek öpüşecek miydin,
Aşkı asla tatmin edemezsin.
Aşk, aşk, her saat var
Yeni ve garip arzular;
Dudaklarımız ağrıyana kadar
Bugün öpüştüğümüzde.
Kız güzel bir şekilde sessiz ve hareketsiz kaldı,
Bıçağın altındaki kuzu gibi;

Gözleri yalvarıyordu: “Devam et, devam et!
Ne kadar çok acıtırsa o kadar iyi!”
Aşk böyledir! ve öyle oldu
Aşk var oldukça,
Ve bilge yaşlı Süleyman'ın kendisi
Aşkta farklı değildi.

Yazar: Eduard Mörike

3.1.5. Das Gärtner (Bahçıvan) - 7 Mart 1888

Bu masalsı sahne sadeliği ve çekiciliği ile çok çocuksudur ve oldukça melodik Wolf şarkılarına güzel bir örnektir. Büyük beyaz bir atın sırtında yanından geçecek olan güzel prensesin geçeceği yola kum saçan ve onun olağanüstü süslü şapkasından düşebilecek olan bir tüyü kapma hayali kuran, prensese hayran bahçıvanı anlatmaktadır. Wolf’un müzikal tasarımı diri ve büyüleyicidir. Staccato ile belirtilmiş piyano eşliğinin ritmik figürü prensesin sıçrayarak yürüyüşünü çağrıştırır ve şarkının kıtalarını birbirine sımsıkı bağlamaktadır.

Şekil 8 - *Das Gärtner* eserinin notası 40-53 ölçü

Ses partisindeki cümleler zarif bir şekilde liriktir. Şarkıdaki müzikal ifadeler, hikâyenin hem öznesi hem de anlatıcısı olan hayranlık içindeki bahçıvandan çok prensese işaret eder. Yalnızca son mısradaki "Blüte" (çiçek) ve "alle" (herkes) kelimelerinin yorumunda bahçıvanın prensese beslediği duygularını gerçekten ortaya çıkarır (Kimball, 1996: 120).

Der Gärtner[33]

Auf ihrem Leibrösslein,

So weiss wie der Schnee,

Die schönste Prinzessin

[33] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1544

Reit’t durch die Allee.
Der Weg, den das Rösslein
Hintanzet so hold,
Der Sand, den ich streute,
Er blinket wie Gold.
Du rosenfarbs Hütlein,
Wohl auf und wohl ab,
O wirf eine Feder
Verstohlen herab!
Und willst du dagegen
Eine Blüte von mir,
Nimm tausend für eine,
Nimm alle dafür!

Bahçıvan

Küçük atının üzerinde,
Kar kadar beyaz,
Çok sevimli prenses
Caddeden aşağı iner.
Yolda onun atı
Çok tatlı bir şekilde zıplıyor,
Saçtığım kum
Altın gibi parlıyor.
Küçük gül renkli şapka,
Aşağı yukarı sallanıyor,
Bana bir tüy at
Dikkatlice aşağı!
Ve karşılığında
Benden bir çiçek iste
Bir yerine bin al,
Karşılığında hepsini al!

Yazar: Eduard Mörike

3.1.6. Elfenlied (Elf Şarkısı) - 7 Mart 1888

Bu büyüleyici küçük parçanın konusu yaramaz küçük bir elfin eğlenceli masalıdır. Bu şiirde doğa taklidi olan sesler çokça vardır. Ormanda uyumakta olan küçük elf köyün gözcüsünün haykırışıyla uyanır, "Onbir" birinin onu çağırdığını sanan (Eleven (Onbir) elf benzerliği) küçük yaramaz elf, yarı uykulu biçimde ormanda paldır küldür yuvarlanıp ateş böceklerinin aydınlattığı köy duvarına çarpar. Ateş böceklerini parti ışıkları sanıp içeri bir bakmak isteyince başını duvara çarpar.

Wolf metni dinamiklerinde, dokusunda ve akorlarda dâhice değişiklikler yaparak öne çıkarır: Ağır ağır yükselen ve birden bir oktav aşağı düşen ölçü bekçinin bağırışını vurgular, "Elfe"! Hikâye geliştikçe piyano eşliğindeki kurgusu da değişir. Ancak düşen oktav değişen notalarla elf adını duydukça içerikte kalmayı sürdürür. Elfin şehre paldır küldür girmesi pırıl pırıl parlayan küçük "ateş böceği" etkili 16'lık notalarla verilir. Vokal dizeler küçük nota değerleriyle ve sadece birkaç bağlı notayla vurgulanmıştır. Zavallı elfin şaşkınlığı guguk kuşunun "guguk"! sesiyle tiye alınır (Kimball, 1996: 121).

Şekil 9 - *Elfenlied* eserinin notası son sayfa[34]

Alay edilen bu bölümün Mörike'nin şiiri onlar için yazdığı belli olan çocukların hoşuna gideceği aşikârdır (Kimball, 1996: 120).

[34] Bu bölümde guguk kuşunun "guguk"! sesiyle Elf tiye alınır

Elfenlied[35]

Bei Nacht im Dorf der Wächter rief:
Elfe! “Ein ganz kleines Elfchen im Walde schlief –
Wohl um die Elfe –
Und meint, es rief ihm aus dem Tal
Bei seinem Namen die Nachtigall,
Oder Silpelit hätt ihm gerufen.
Reibt sich der Elf die Augen aus,
Begibt sich vor sein Schneckenhaus,
Und ist als wie ein trunken Mann,
Sein Schläflein war nicht voll getan,
Und humpelt also tippe tapp
Durchs Haselholz ins Tal hinab,
Schlupft an der Mauer hin so dicht,
Da sitzt der Glühwurm, Licht an Licht.
Was sind das helle Fensterlein?
Da drin wird eine Hochzeit sein:
Die Kleinen sitzen beim Mahle,
Und treibens in dem Saale;
Da guck ich wohl ein wenig ’nein!”
– Pfui, stösst den Kopf an harten Stein!
Elfe, gelt, du hast genug? Gukuk! Gukuk!

Elf şarkısı

Çağırdı geceleyin köyde bekçi:
“Elf!”Uyuyordu küçücük bir peri ormanda--
Peri olsa gerek!--
Çağırır onu vadiden, diye düşünür bülbül
Onun adıyla,
Ya da Silpelit çağırmış onu sanki.
Ovuşturur peri gözlerini iyice,

[35] P.U.Karaçalı, 2016: 174

Çıkar küçücük evinin önüne
Ve sarhoş bir adam gibi
Uykusu tam bitmemişti.
Seker işte tippe tap
Fındıklıktan vadiye, aşağı
Yanaşır usulca duvara,
Oturur orada ışık böceği ışıklar içinde.
Nedir nu aydınlık pencereler?
Orada bir düğün olacak:
Küçükler yemekte oturuyorlar,
Ve hareket ederler salonda.
Bakarım o an içeri işte'
- Ah, kafayı vurur sert taşa!
Peri yeter değil mi, baktığın peri? Gukuk! Gukuk!

Yazar: Eduard Mörike

3.1.7. Auf ein altes Bild (Eski Bir Resim Hakkında) - 14 Nisan 1888

Mörike'nin bu büyük şiiri sadece 6 mısradan oluşur. Yazı andıran güzel bir yeşil doğa manzarası resme bakan kişiyi karşılar. Tuvalde Meryem'in kucağında neşeyle oynayan bebek Isa görülür. Arka planda ise güzel yeşil bir ormanda kutsal hacın yapılacağı ağaç yetişmektedir.

Genel karakterinde şarkı bir ilahiye benzer. Sakin bir giriş pasajı seyirciyi resmin içine davet eder; 4/4'lük ve 3/4'lük notalarla modalitelerle resmin dini konusu hatırlatılır. Ses ve piyano arasındaki kısa aralıklı zıt hareketler eserin ağır başlı, neredeyse dua gibi olan havasını canlı tutar. Bu sükuneti bozan tek şey bir bıçak gibi ortaya çıkan akorsuz "Kreuzes Stamm!" vuruşudur. Ancak hemen sonra normale döner resimdeki sahnenin coşkusunu dengeleyen dokunaklı bir andır.

Wolf Edmund Lang'e mektubunda şöyle yazmıştır; "Henüz bitirdiğim son şarkım şüphesiz hepsinin en iyisi. Hala şarkının büyüsünün içindeyim. Etrafımdaki her şey hala yeşil yeşil parlıyor!". (Kimbal, 1996:120).

Auf ein altes Bild[36]
In grüner Landschaft Sommerflor,
Bei kühlem Wasser, Schilf und Rohr,
Schau, wie das Knäblein sündelos
Frei spielet auf der Jungfrau Schoss!
Und dort im Walde wonnesam,
Ach, grünet schon des Kreuzes Stamm!

Eski bir resim hakkında
Yeşil bir manzaranın yaz esintisinde
Serin sularla, sazlarla ve sazlarla,
Günahsız doğan çocuğun nasıl olduğunu görün,
Virgin'in kucağında özgürce oynuyor!
Ve ah! ormanda mutlu bir şekilde büyüyen,
Ağaç şimdiden yeşile dönüyor!

Yazar: Eduard Mörike

3.1.8. Verborgenheit (İnziva) - 13 Mart 1888

Wolf bu şarkıyı 28. doğum gününde yazdı ve hemen Wolf hayattayken popüler oldu. Şiire derinden bağlı olmak dışında Wolf 'un çizgilerini taşımamasına rağmen bu şarkı onun en sevilen şarkılarından olacaktı. Duygu durumunun ağır başlılığı güçlü piyano eşliği ve geniş ses partisi cümleleriyle sağlanmıştır. Bu şarkının popüler olmasına kızdığını belli etmesine rağmen şarkının metni Wolf'un kişiliğini ve yaratıcı ruhunu çok iyi yansıtır. Söylendiğine göre Möricke utangaç mizaçlı biriydi, şiirin adı aslında "Gizlilik", "Mahremiyet" olabilir (Kimball, 1996: 120).

Şiir dört kıtadan oluşmakta; dördüncüsü ve ilki aynı sözcükleri kullanmıştır. Wolf bunları aynı müziğe uygular. İkinci ve üçüncü bölümler ise çatışan duygulardan bahsettiği için daha hareketlidir. Aynı zamanda piyano eşliği de değişir; sürekli, armoniye önem veren bir hale gelir ve bunun sonunda şarkının yapısı iyiden iyiye

[36] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1575

sağlamlaşır. Metnin duygu durumuna rağmen "Verborgenheit" sıcak, narin bir içe dönüklük içerir; bu da Wolf'un hemen her şarkısında bolca kullandığı bir yaklaşımdır. Verborgenheit (gizlilik, inziva) Wolf'un en popüler şarkılarından biri olmuştur. Wolf bu eserini aslında, 28. yaş gününde bestelemiştir. Şiir derin, karanlık, umutlu ve gerçeklerle dolu. "Ah dünya, bırak beni, aşk armağanlarıyla beni baştan çıkarma. Yalnızlık içindeki bu yürek, Senin mutluluğun, senin acın olsun!" İlk iki dörtlük daha sessiz kalırken, üçüncü dörtlükte patlayan bir fortissimo'ya ulaşıyor eser. Doruk noktası ve dominantın tınlatılmasının ardından ana temaya eser geri dönmektedir."Ah dünya, bırak beni rahat bırak."Sözleriyle Wolf kendi duygularını eserde yansıtmaktadır.[37]

Verborgenheit[38]

Lass, o Welt, o lass mich sein!
Locket nicht mit Liebesgaben,
Lasst dies Herz alleine haben
Seine Wonne, seine Pein!
Was ich traure, weiss ich nicht,
Es ist unbekanntes Wehe;
Immerdar durch Tränen sehe
Ich der Sonne liebes Licht.
Oft bin ich mir kaum bewusst,
Und die helle Freude zücket
Durch die Schwere, so mich drücket
Wonniglich in meiner Brust.
Lass, o Welt, o lass mich sein!
Locket nicht mit Liebesgaben,
Lasst dies Herz alleine haben
Seine Wonne, seine Pein!

İnziva

Bırak ey dünya, bırak beni!
Aşk hediyeleriyle baştan çıkarmayın,

[37] https://www.theaccompanimentcompany.com/verborgenheit.html#/
[38] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1565

Bu kalp kendine kalsın
Onun coşkusu, onun acısı!
Neden üzülüyorum bilmiyorum,
Bilinmeyen bir kederdir;
Her zaman bir gözyaşı perdesi aracılığıyla
Güneşin sevgili ışığını görüyorum.
Çoğu zaman düşüncelere dalıyorum,
Ve parlak neşe yanıp söner
Bunaltıcı kasvet sayesinde,
Göğsüme coşku getiriyor.
Bırak ey dünya, bırak beni!
Aşk hediyeleriyle baştan çıkarmayın,
Bu kalp kendine kalsın
Onun coşkusu, onun acısı!

Yazar: Eduard Mörike

3.2. GOETHE LIEDER

Wolf 1888-89 kışı boyunca Johann Wolfgang Von Goethe'nin şiirlerinden 51 şarkı bestelemiştir. "Die Spröde" haricinde Goethe koleksiyonu 4 aydan kısa bir sürede tamamlanmıştır. Bu şarkılar birkaç grupta toplanabilir; Wilhelm Meister'den 10 şarkı, 4 balad, West Ostliche Divan'dan 17 şarkı. Doğu hakkındaki en bilinen Alman şiir eserlerinden biri olmuştur. Eserlerde genel olarak Goethe şarkıları Wolf'un diğer koleksiyonlarında görülmeyen geniş bir stil yelpazesi sunmaktadır. Beklendiği gibi bu şarkılar Wolf'un şiirlere verdiği entelektüel yanıtlardır, belki de bu nedenle diğer şiir kitaplarındaki Lied'ler gibi lirik değildirler (Kimball, 1996:121). Özellikle Goethe'nin "Wilhelm Meister"inde uyguladığı kurgu psikolojik elementlerle ton ve sözlerin iç içe geçmiş biçimini birlikte kullanır. Bu şarkılardan Wolf'un en çok çalınan Lied'lerinden olan "Mignon and The Harper" duygusal olduğu kadar müzikal olarak da karmaşıktır. Şiirindeki müzikalite dünyanın her yerinden bestecilerin ilgisini çekti, çünkü şiirleri "hayatı onaylayan coşkulu, ıstıraplı, içe dönük, dindar veya bilgece epigramlar, kötü hiciv, ya da pornografi" içeriyor olsa da, her zaman şarkı bestecilerinin ilgisini çeken

müzikal şiirler yazıyordu. Goethe, Yunanistan ve Roma'nın büyük klasik yazarlarını, Hafız'ın Farsça sözlerini ve türkülerin sadeliğini taklit edebildi ve yaşlılığına kadar kendini yenilemeye ve yenilikler üretmeye kendini geliştirmeye ve şiir yazmaya devam etti.[39]

3.2.1. Mignon and The Harper (Mignon ve Arpçı) - 27 Ekim 1888

Üç Harper (arpçı) şarkısı vardır. Bunlar; Harfenspieler-1 (Wer sich der Einsamkeit ergibt), Harfenspieler-2 (An die Turen) ve Harfenspieler-3'ü (Wer nie sein Brot) oluşturur. Wolf bunları 4 günde yazmıştır. Her biri kör arpçının melankolisiyle doludur. Wolf'un müzikal kurgusu arpçının zihinsel durumunu betimlemek ve tansiyonu diri tutmak için karmaşık armoniler içerir. Tüm şarkılar inişli kromatik bir yapıyla birbirine bağlanmıştır. Burada, trilojinin 1'inci bölümünde arpçı yalnız kalma arzusunun arkasında yatanın karşı konulmaz bir suçluluk duygusu olduğunu ortaya koymaksızın yalnızlığını anlatır. Gece gündüz acı ve vicdan azabının gölgesi üzerindedir. Kurtuluşu tamamen yalnız olabileceği mezarında olacaktır. Arpçı şarkıyı, kendisini ziyarete gelen Wilhelm Meister için doğaçlama çalar. Şarkıyı E minör tonda çalar; Wolf ilk 2 kıtada harp arpejleri kullanır. Bu şarkıda vokal partiyi kullanarak karmaşık duygulu ortamı sağlamayı amaçlamaktadır. Acı dolu kromatik dokunuşlar şarkıcının kaderini yansıtır.

Wolf' melankolik bir ruh hali içindedir. Sağ el melodiyi tanıtır ve sol el sekizlik notaları çalarken piyano ritmik melodisi için atmosferi yansıtmak Wolf'un tarzına sadık kalmıştır. Tempo Langsam und sehr ausdrucksvoll'dur. Yavaş ve etkileyici bir tempoda müzik seyretmektedir. Bu metin farklı besteciler tarafından da bestelenmiştir (Franz Schubert, Robert Schumann) (Kimball, 1996: 118).

Eserin piyano yapısı Liszt'i andırmaktadır. Lirik cümleler opera tarzını anımsatır. Fakat karmaşık dokusu, kavram olarak orkestraldır. Wolf, bu şarkı için orkestral bir eser de bestelemiştir. "Kennst du das Land" eseri Wolf'un başyapıtları arasındadır (Kimball, 1996: 122). Ses ve piyano birbirinden tamamen bağımsız olarak devam eder ve tansiyonu düşürmek için aralıklı olarak kadans noktalarında birleşir.

[39] https://interlude.hk/the-music-of-poetry-johann-wolfgang-von-goethe-mignon/

Vokal cümleler stil olarak vurguludur; ikinci kıtanın sonundaki kadans nazikçe, “allein” yani yalnız sözcüğünü vurgular ve yeni bir piyano figürü hâkim olur. Burada arpist kırık akorlar ve majör armoniler çalar.

Ses partisinin son notası toniktir ancak piyano çözümlenmemiş baskın bir akorla bitirir. Bu şarkı Alban Berg’in “Sieben Frühe Lieder” adlı çalışmasına esin kaynağı olmuştur (Kimball, 1996: 121). Goethe'nin romanında, Wilhelm Meisters Lehrjahre, lirik masalın anlatımı ile oluşturulmuş bir şiirdir. Bunlardan biri olan Mignon and The Harper, sadece on iki satır uzunluğundadır. Önceleri Mignon's Lied olarak bilinmekteydi. Goethe bunu hikâye anlatımlı bir şiir olarak tasarlamıştı ve eser o günün bestecilerinin hemen ilgisini çekmiştir. Şiirin ilk sahneleri romanın yayın yılı olan 1796'da yazılmıştır. Bunun için beste oluşturanlar arasında 19’uncu yüzyılın önemli bestecilerinden biri olan Hugo Wolf yer almıştır. Goethe’nin bu şiiri Schubert, Schumann ve Liszt tarafından da bestelenmiştir. Ayrıca bu dönemde kompozisyon tekniklerinde büyük değişiklikler meydana geldi. Piyano eşliği karakter olarak ön planda değildir. Ses partisine eklenen bölümde melodik yapı oldukça kromatiktir. Şan partisi, eserdeki karakter ile uyumludur. Bestecinin aklında olan müziğe eşlik eden ritmik bir motif vardır. Neredeyse şarkı boyunca hüzünlü bir tema devam eder. Eserdeki kromatizm hem şan partisinde hem de eşlikte ayırt edici özellik taşır. Kromatik skalanın on iki tonunun tamamı kullanılmıştır. Bu ilk cümlede görünen kromatik ses, şarkının ana müzikal fikridir ve üzüntü ifadeleriyle de ilişkilidir. Mignon'un karakterindeki ana unsur huzursuzluk izlenimi veren bir eşlik ve tutarsız bir haykırışa benzeyen bir melodi aracılığıyla anlamlı bir müzik ortaya çıkmıştır. Eser ilk başta oldukça yalın, sonra giderek daha büyüleyici bir tema ile devam etmektedir. Sürekli değişen tempo yaygın olan ruh hali ve duygudaki hızlı dalgalanmayı yansıtır. Sözcükler aralıklı olarak, yumuşak bir şekilde gelir. Önce keder yüklü, sonra kısa ve tutkulu patlamalar göze çarpar. Ses partisindeki boşluklar ise piyanonun tınısıyla dolmuştur (22 Frank Walker, Hugo Wolf (New York: Alfred A. Knopf, 1968), p. 245).

Mignon I[40]

Heiss' mich nicht reden, heiss' mich schweigen,
Denn mein Geheimnis ist mir Pflicht;
Ich möchte dir mein ganzes Innre zeigen,
Allein das Schicksal will es nicht.
Zur rechten Zeit vertreibt der Sonne Lauf
Die finstre Nacht, und sie muss sich erhellen;
Der harte Fels schliesst seinen Busen auf,
Missgönnt der Erde nicht die tief verborgnen Quellen.
Ein Jeder sucht im Arm des Freundes Ruh,
Dort kann die Brust in Klagen sich ergiessen;
Allein ein Schwur drückt mir die Lippen zu,
Und nur ein Gott vermag sie aufzuschliessen.

Mignon I

Bana konuşmamı söyleme, susmamı söyle
Çünkü sırrım vazifemdir;
Sana tüm hislerimi göstermek istiyorum
Kader tek başına değildir.
Doğru zamanda güneş uzaklaşır,
Geceyi ve her şeyi bitir.
Sert kaya bağrını açar,
Saklı pınarlara yeryüzüne hasret kalmayın.
Herkes huzuru dostunun kollarında arar,
Göğsünden ağıtlarla dökülülebilir;
Sadece bir yemin dudaklarımı kapatıyor
Ve sadece bir tanrı kilidini açabilir.

Yazar: Johann Wolfgang von Goethe

[40] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1562

3.2.2. Mignon (Kennst du das Land) Bu Ülkeyi Tanıyor Musun? - 17 Aralık 1888

Goethe'nin bu romanı Wilhelm Meister esrarengiz arpçı ve kimsesiz çocuk Mignon'un öyküsüdür. Harper'in şarkıları suçluluk ve umutsuzluk üstünedir. Mignon'unkiler ise gizem, üzüntü ve memleket özlemiyle doludur. Kahramanların hiçbiri birbirinin baba ve kızı olduğunu bilmez. Mignon Harper'in kendi kızıyla ensest ilişkisinden doğan çocuğudur. Bu günahı onu vatanı İtalya'dan çok uzaklara, deli divane bir şekilde dolaşmaya iter. Mignon İtalya'da doğar ama birkaç serseri tarafından kaçırılıp Almanya'ya getirilip, gezgin bir grupta dans edip şarkı söylemeye zorlanır.

Goethe'nin romanında Wilhelm'in kapısında bir zihter'le (kanun benzeri çok telli bir enstruman) bu şarkıyı söyler. Sözlerinde o (Mignon) anavatanı İtalya'nın güzelliğinden, evinin muhteşemliğinden ve kaçırılırken geçtiği yüce dağlardaki zor geçitlerden vb. bahseder. Eserde onu anavatanı İtalya'dan kaçırıp Almanya'ya getiren bir akrobatlar topluluğundan genç tüccar Wilhelm tarafından kurtarılır. Çocuk, onun egzotik doğasını ve gizli cinselliğini son derece ilgi çekici bulan Wilhelm ile yakın bir bağ kurar. Arpçı ile kendi kız kardeşi arasındaki ensest ilişkiden doğduğu için Mignon'un kırık bir kalpten öleceğini ancak daha sonra öğreniyoruz. Kennst du das Land'de İtalyan narenciye ağaçlarının kokusunu anımsar ve eserin genç kahramanında bir baba figürü bulma arzusunu dile getirir.[41] Wolf'un unutulmaz uyarlaması temel olarak**,** şiirin her kıtasında aynı melodinin, müziksel yapının tekrar edildiği bir formdadır. Buna rağmen müzikal içeriği karmaşıktır. Vokal cümleler her kıtada belli belirsiz değişir ve her kıtanın piyano eşliği düzeni farklıdır. Rapsodik piyano interlüd'leri sadece piyanonun çaldığı giriş müziği bölümleri "Kennst du es Wohl?" mısrasının sert şekilde vokal seslendirmesi ve sonrasında Mignon'un duygu yüklü "Dahin" (orada) haykırışıyla bölünür (Kimball, 1996: 121).

Hugo Wolf, 1888'de şiiri çok etkili bir şekilde besteledi. Eserde mignon'un cinsiyeti belli edilmemiştir. Goethe'nin olmasını amaçladığı gibi, yaşının ötesinde büyük bir olgunluğa sahip, psikolojik olarak karmaşık bir karakter olarak işlenmiştir.[42]

[41] https://interlude.hk/the-music-of-poetry-johann-wolfgang-von-goethe-mignon/
[42] https://interlude.hk/the-music-of-poetry-johann-wolfgang-von-goethe-mignon/

Broady ve Fowkes ilk kitanin yapisini ve her mısranın temel semasını şöyle bir tabloda gösterir.

Bölüm	Akor	Ölçü	Uzunluk
Nakarat (piyano)	G bemol-majör	3 4	4 ölçü
Kennst du das Land (a) Kennst du es Wohl (b) Dahin (c) Nakarat(piyano)	G bemol – mod. E bemol F minör B bemol minör mod. G bemol majör	3 4 9 8 9, 3 8, 4 3 4	8 ölçü 11 ölçü 3 ölçü, 3 ölçü 4 ölçü (c ile birleşen Bir ölçü daha içerir)

Tablo 1 - Mignon adlı eserin tabloda gösterimi (Kimball, 1996:122)

Wolf'un güçlü, son derece dramatik, egzotik çizgiler taşıyan kurgusu başka bestecilerin bu metni yorumlayışından farklıdır (Kimball, 1996: 122).

Mignon (Kennst du das Land) [43]

Kennst du das Land, wo die Zitronen blühn,
Im dunkeln Laub die Gold-Orangen glühn,
Ein sanfter Wind vom blauen Himmel weht,
Die Myrte still und hoch der Lorbeer steht?
Kennst du es wohl?
Dahin! Dahin
Möcht' ich mit dir, o mein Geliebter, ziehn.
Kennst du das Haus? Auf Säulen ruht sein Dach;
Es glänzt der Saal, es schimmert das Gemach,
Und Marmorbilder stehn und sehn mich an:
Was hat man dir, du armes Kind, getan?
Kennst du es wohl?
Dahin! Dahin
Möcht' ich mit dir, o mein Beschützer, ziehn.

[43] Uçman Karaçalı, 2016:178

Kennst du den Berg und seinen Wolkensteg?
Das Maultier sucht im Nebel seinen Weg;
In Höhlen wohnt der Drachen alte Brut;
Es stürzt der Fels und über ihn die Flut!
Kennst du ihn wohl?
Dahin! dahin
Geht unser Weg! O Vater, laß uns ziehn!

Mignon (Bu ülkeyi biliyor musun?)
Limonun çiçek açtığı diyarı bilir misin?
Portakalların koyu yapraklar arasında altın rengine dönüştüğü yerde,
Mavi gökten hafif bir rüzgar esiyor,
Mersin sessiz durur, defne uzun,
Bunu biliyor musun?
Oraya işte! oraya
Seninle gitmeyi çok istiyorum sevgilim.
Tanır mısın o evi? Yatar huzura çatısı sütünlar üstünde.
Büyük salonu parlıyor, daireleri parlıyor,
Ve mermer heykeller durup bana bakıyor:
Sana ne yaptılar zavallı çocuk?
Bunu biliyor musun?
İşte oraya, oraya
Seninle gitmek isterim, ey koruyucum.
Dağı ve onun bulutlu yolunu tanır mısın?
Arar katır sis içinde yolunu;
Mağaralar, ejderhaların kadim yavrularını barındırır;
Yıkılır kaya ve üstüne de gelir sel!
Tanır mısın onu işte?
Oraya işte! Oraya
Gider yolumuz! Ey peder, bırak göçelim işte!

Yazar: Johann Wolfgang von Goethe

3.2.3. Der Rattenfänger Fare Avcısı - 6 Kasım 1888

"Fareli Köyün Kavalcısı" olarak da bilinen bu 13. yy. masalı burada kavalcının kendi ağzından anlatılır. Wolf'un kompozisyonu parlak bir çekicilik ve mizah içerir. Güçlü şekilde beyite bağlı üç kıtadan oluşur. Neşeli ritimler ve zekice akor değişimleri kavalcının sokaklarda dolaşmasına eşlik eder. Akılda kalıcı harika bir "tarantella" (iki kişilik hareketli bir İtalyan dansı) olan nakarat aynı zamanda hoş görünüşlü bir dolandırıcının şarkısıdır ve onun yeteneklerinin de habercisi gibidir; kasabayı farelerden ve sansarlardan temizler ama bu arada öyküleriyle çocukları etkilerken kadınlar için de karşı konulmazdır. Wolf vokal bölümleri kıtadan kıtaya hafif bir temayla değiştirir. Kavalcının vokali piyanonun açılış bölümünde duyulan farelerin kaçışması kadar akıcıdır. Wolf'un neşeli ritmik kurgusu bu metnin karanlık yönünü kolaylıkla gizler. Fare avcısının çocuk kaçıran şeytani bir karakteri vardır. Fareleri kasabanın dışına çeken sihirli gücü çocukları da cezbeder. Vokallerin dikkate değer etkisi kötüyü maskeler. İleri doğru durmaksızın hareketi kurbanlarını da birlikte alır götürür. Şarkının sonunda hikâye henüz bitmemiştir. Burada dinleyici Goethe'nin metni ve Wolf'un müzikal yorumunun ışığında kendi sonucunu kendisi oluşturmak durumundadır. Şarkı, piyanist ve ses partisinin baş döndürücü güç gösterisidir. Wolf bu şarkıyı daha sonra orkestra eşliğinde kaydetmiştir (Kimball, 1996: 122).

Der Rattenfänger[44]

Ich bin der wohlbekannte Sänger,
Der vielgereiste Rattenfänger,
Den diese altberühmte Stadt
Gewiß besonders nötig hat.
Und wären's Ratten noch so viele,
Und wären Wiesel mit im Spiele,
Von allen säubr' ich diesen Ort,
Sie müssen miteinander fort.
Dann ist der gut gelaunte Sänger
Mitunter auch ein Kinderfänger,
Der selbst die wildesten bezwingt,

[44] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1438)

Wenn er die goldnen Märchen singt.
Und wären Knaben noch so trutzig,
Und wären Mädchen noch so stutzig,
In meine Saiten greif ich ein,
Sie müssen alle hinterdrein.
Dann ist der vielgewandte Sänger
Gelegentlich ein Mädchenfänger;
In keinem Städtchen langt er an,
Wo er’s nicht mancher angetan.
Und wären Mädchen noch so blöde,
Und wären Weiber noch so spröde,
Doch allen wird so liebebang
Bei Zaubersaiten und Gesang.

Fareli Köyün Kavalcısı

Ben ünlü şarkıcıyım
Çok seyahat etmiş Fareli Köyün Kavalcısı,
Bu eski ünlü şehir
Kesinlikle bana ihtiyaçları var.
Ve eğer hala çok fazla fare varsa,
Ve gelincikler dâhil olduğunda
Burayı herkesten temizliyorum
Birbirlerinden uzaklaşmak zorundalar.
Sonra neşeli şarkıcı
Bazen de bir çocuk avcısı,
En vahşi olanı bile fetheden,
Altın peri masallarını söylediğinde.
Ve eğer erkekler hala çok meydan okursa
Ve eğer kızlar hala çok şüpheliyse
İplerimi koparmalıyım,
Hepsinin beni takip etmesi için.
Sonra bu çok yönlü şarkıcı

Ara sıra bir kız avcısıdır;
Geldiği hiçbir kasabada,
Bazılarına yapmadığı yer.
Ve eğer kızlar utangaç olsa da
Ve eğer kadınlar hala çok kırılgan olsa da
Ama herkes aşkla zayıflar
Sihirli teller ve şarkının eşliğinde.

Yazar: Johann Wolfgang von Goethe

3.2.4. Die Spröde (Utangaç Çoban Kız) - 21 Ekim 1889

Bu şarkıda büyüleyici bir manzara ve şirin bir çoban kız anlatılır. Kız neşeli ve dertsiz bir duygu durumunda kırlara doğru yürürken "so la la" diye, her yerde yankılanan bir şarkı mırıldanır. Thyrsis (çoban) ona bir öpücük için bir kuzu, üç öpücük için üç kuzu sözü verir. Kız gülerek ve şarkı söyleyerek yoluna devam eder. Bir başkası ona kurdeleler, üçüncüsü de ona kalbini sunar. Kuzuları reddettiği gibi bu önerileri de reddeder. Wolf bu eserinde de bazı şarkılarında kullandığı espri anlayışının bir örneğini sergiler. Bu şarkı genelde "Die Bekehrte" (Tövbekâr Çoban Kız) şarkısıyla birlikte anılır; bu da flüt çalan bir delikanlı tarafından baştan çıkarılan genç bir kızın öyküsüdür. Goethe'nin "Gretchen"i gibi bu kız da huzursuzdur. Birlikte yazılmamış olmalarına rağmen bu iki şarkının müzikal bağlantıları göze çarpar (Kimball, 1996: 123).

"Die Spröde"nin üç mısrası vardır ve eserin yapısı soru cevap şeklindedir. Sonrasında hafifçe değişen esnek vokal cümleler içeren çoban kızın şarkısıyla sona erer. Piyano eşliği, yumuşak arpejler ve hafifçe çalınan akorlardan oluşur. Eric Sams piyano prelüdündeki minör akorları, Wolf'un Dresden kızını düşünerek kullandığı yorumunu yapar (Kimball, 1996: 124). Bundan başka olarak Eric Sams, alaycı gülüş ve rahatlama gibi motifleri de tespit etmiştir. Bu motiflerde minör ton seyrederken eserin majör ile bitişi bu çağrışımı bizde uyandırır. Eser mi Majör tonunda sona erer, çünkü çoban kadın taliplerini geri çevirir ve neşeyle yoluna devam eder.[45]

[45] https://www.classicalconnect.com/music/10241

Şekil 10 - *Die Spröde* eserinin notası (13. ve 19. Ölçü La-La-La olarak geçen bölüm)

Bu bölümde çoban kızın alaycı gülüş motifi işlenmiştir. (La-La-La olarak geçen kısımlarda) Wolf eserlerinde bu gibi küçük fakat eserin yapısını etkileyen melodik ifadeleri ustalıkla kullanmıştır. Son olarak parça bitimini Eric Sams rahatlama olarak tanımlamıştır. E majör tonunda bitişi çoban kızının mutlu bir şekilde yanından ayrıldığını göstermektedir (Kimball, 1996:124).

Die Spröde[46]

An dem reinsten Frühlingsmorgen
Ging die Schäferin und sang,
Jung und schön und ohne Sorgen,
Daß es durch die Felder klang,
So la la! le ralla!
Thyrsis bot ihr für ein Mäulchen
Zwei, drei Schäfchen gleich am Ort,
Schalkhaft blickte sie ein Weilchen;
Doch sie sang und lachte fort,
So la la! le ralla!
Und ein andrer bot ihr Bänder,
Und der dritte bot sein Herz;
Doch sie trieb mit Herz und Bändern
So wie mit den Lämmern Scherz,
Nur la la! le ralla!

Utangaç

En temiz bahar sabahlarında
Çoban dışarı çıktı ve şarkı söyledi,
Kaygısız, genç ve güzel,
Tarlalarda yankılanana kadar,
Şöyle böyle! le ralla!
Thyrsis ona bir öpücük teklif etti.
Gecikmeden iki, üç kuzu,
Bir süre Archly'ye baktı;
Ama yolda gülerek ve şarkı söyleyerek gitti,
Şöyle böyle! le ralla!
Ve başka sunulan kurdeleler,
Ve bir üçüncüsü kalbini dener;
Ama kalp ve kurdelelerle dalga geçti,

[46] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/2584

Kuzularla yaptığı gibi,
Sadece la la! le ralla!

Yazar: Johann Wolfgang von Goethe

3.2.5. Anakreons Grab (Anakreon'un Mezarı) - 4 Kasım 1888

Anakreon M.Ö. 6. yy. 'da yaşamış, aşk, doğa, şarap ve şarkı üzerine yazdığı şiirlerle tanınan bir Yunan şairidir. 550'lerde Anadolu'da doğmuş, daha sonra Atina'ya gidip orada 85 yaşında ölmüştür. Goethe'nin şiiri söz konusu şairin klasisizmini başarıyla yakalar; Wolf'un müzikal uyarlaması, sadeliği ve lirik duygusu ile öne çıkar. Nazik piyano figürleri şairin mezarının yer aldığı doğal güzelliği betimler; birbirine dolanan sarmaşıklar ve güller, doğanın sessizliğini bozan cırcır böcekleri ve guguk diye öten kumrular bu doğa şairinin sonsuz uykusu için çok uygun bir yerdir. Piyano girişinde duyulan ilk üç nota ton-tonik-süper tonik sesleri vokal cümle için baz oluşturur. Anlatıcı mezara yaklaştıkça eserin armonik yapısı daha karmaşık ve yoğun hale gelir. Anlatıcının mezarı tarifi dalgalı armoniler eşliğinde, yavaş bir tempoda vokal cümlelerin harika desteğiyle büyülü "Est Ist Anakreons Ruh" cümlesine 7 ila 10 ölçü boyunca ilerler. Wolf bu anın etkisini vokal cümle sürerken yazıtın okunduğu anda bir duraklamayla artırır. "Ruh" kelimesi şarkının tüm melodik cümleleri arasında en pes ses olmuştur.

Orta bölümdeki piyano eşliği Wolf'un pek çok eserindeki gibi bir yaylı çalgılar dörtlüsü tekniğinde yazmıştır. Anlatıcı sanki oradan ayrılıyormuşçasına parçanın bitişi piyanoya kalır ancak anlatıcı geri dönüp şairin mezarına tekrar bakar. Bu şarkı "pagan sükûneti ve huzuru açısından olağanüstü" diye yorumlanmıştır (Kimball, 1996: 125).

Anakreons Grab[47]
Wo die Rose hier blüht, wo Reben um Lorbeer sich schlingen,
Wo das Turtelchen lockt, wo sich das Grillchen ergötzt,
Welch ein Grab ist hier, das alle Götter mit Leben
Schön bepflanzt und geziert? Es ist Anakreons Ruh.

[47] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1459

Frühling, Sommer und Herbst genoß der glückliche Dichter;
Vor dem Winter hat ihn endlich der Hügel geschützt.

Anacreon'un Mezarı
Gülün çiçek açtığı, asmanın defneyle iç içe geçtiği yerde,
Kumrunun seslendiği, cırcır böceğinin sevindiği yerde,
Bu kimin mezarı, tüm tanrıların hayatla süslediği
ve güzel bitkiler? Anacreon'un dinlenme yeridir.
Mutlu şair ilkbaharın, yazın ve sonbaharın tadını çıkardı;
Bu höyük sonunda onu kıştan korumuştur.

Yazar: Johann Wolfgang von Goethe

3.3. EİCHENDORFF LİEDER

Büyük romantik şair-yazar Joseph von Eichendorff (1788-1857) pek çok besteciye esin kaynağı olan eserler yazmıştır, Wolf da bunlardan biridir. Bu koleksiyonda 27 Lied vardır ve bunların genel havası parlak ve neşelidir. Buna karşın Wolf'un uyarlamaları Mörike'nin şiirlerindeki kadar iddialı değildir.

Robert Schumann Eichendorff'un birçok şiirini genelde doğayla ilgili olanlarını bestelemiştir. Wolf'un Eichendorff şarkıları diğer koleksiyonlarındakilerden sayıca daha az, buna karşılık daha hafif, daha esprili ve karakter ağırlıklıdır. Şiirleri okuyan kişinin sözlerinden esinlenilen karakter portreleri Wolf'un ilgisini çekmiştir. Örnek olarak "Çingene Kız" eserinde Eichendorff'un şarkılarında anlatımı tek bir kişi yapar. Yovens'in gözlemlerine göre Wolf özellikle bu tuhaf kişiliklerden etkilenmiştir; paralı askerler, çingeneler, denizciler, olağan olanın dışındaki kişiler "Verschwiegene Liebe" ve "Nachtzauber" şiirleri de koleksiyonda yer alır (Kimball, 1996: 124).

3.3.1. Der Musikant (Müzisyen) - 22 Eylül 1888

Eichendorff koleksiyonundaki karakterlerden biri gezgin müzisyen figürüdür. Wolf ona piyanoda karakterin yolculuğu boyunca eşlik eder; sol el müzisyenin arpını çalarken, sağ el ise hareketli bir kemanı çağrıştırır. Melodik dizisi kendisi gibi dur durak bilmeyen coşkulu bir halk şarkısına benzer.

Şekil 11 - *Der Musikant* eserinin notası (5. ve 12. Ölçü)

Wolf'un uyarlaması müzisyenin otoportresinin bir yorumudur. Dört kıta müzisyenin derbeder hayatını yansıtan biraz mizahi biraz ise kederli yapıdadır. Wolf'un bu gibi detayları öne çıkarması eseri ilginç ve farklı kılar. Wolf piyanonun açılıştaki ritmik figürünü alır ve bunu genel olarak ses partisinin sınırlarını belirleyecek olan ilk bölümde piyano eşliğinde kullanır. Açılıştaki bölüm 1'inci ve 2'nci dizeğin arasında tekrar kullanılır. Daha sonra müzisyen nerede kalacağını bilmeden karlar altındaki "eski güzel şarkılar" söylediğinden bahsettiği yeni bir melodi ortaya çıkar. Eşlik daha

kromatik hale gelir ve dizeler arasındaki aralar (interlude) sert ve keskin olarak kalır. 3'üncü Dizekte zavallı derbeder müzisyeni gören genç kızın acıma duygusu müzikteki armoni yapısıyla eseri renklendirilmiştir. Son bölümde ise kısa bir keman melodisiyle açılır. İkinci bölümün bir varyasyonudur. Ancak 2 cümleden sonra başlangıçtaki ses partisi tekrar duyulur (Kimball, 1996: 125).

Gezgin ozan, Eichendorff'un eserlerinde sıklıkla görülen bir karakterdir. Wolf, müzisyeni eğlenceli, tuhaf bir karakter olarak düşünmüştür. Eser sanat aşığı olan bir müzisyenin sözlerinden oluşmaktadır. Hiçbir kadın onunla müziği arasına giremez. Bu uçarı özgür ruhlu yaşam tarzı, "Soğukta, ayakkabısız güzel eski şarkılar biliyorum" sözünü duyduğumuz ikinci dörtlükte yalnızca bir an için kararan neşeli eşlikte yankılanıyor. Bu kısa tema, piyanoda bizi ilk kıtanın orijinal hafifliğine geri döndüren oldukça bağlı bir kromatik ara ile hemen aydınlatılır. Ozan onunla olmak isteyen her kadına veda ederken son dörtlük doruğa çıkıyor. Bu sözlerde "Tanrı sana eş versin. Ev ve avlu ile iyi sağlanan! İkimiz birlikte olursak şarkılarım beni unutsun." Hayatında bir kadına yer veremeyeceğini açıkça belirtiyor.[48]

Der Musikant[49]

Wandern lieb' ich für mein Leben,
Lebe eben wie ich kann,
Wollt ich mir auch Mühe geben,
Passt es mir doch gar nicht an.
Schöne alte Lieder weiss ich;
In der Kälte, ohne Schuh,
Draussen in die Saiten reiss ich,
Weiss nicht, wo ich abends ruh'.
Manche Schöne macht wohl Augen,
Meinet, ich gefiel ihr sehr,
Wenn ich nur was wollte taugen,
So ein armer Lump nicht wär. --
Mag dir Gott ein'n Mann bescheren,

[48] https://www.theaccompanimentcompany.com/der-musikant.html#/
[49] https://www.cpdl.org/wiki/index.php/Der_Musikant_(Hugo_Wolf)

Wohl mit Haus und Hof versehn!
Wenn wir zwei zusammen wären,
Möcht mein Singen mir vergehn.

Müzisyen
Ben sadece dolaşmayı seviyorum,
Ve elimden geldiğince yaşıyorum.
Ve kendimi zorlayacak olsaydım,
Hiç yakışmazdı.
Bildiğim güzel eski şarkılar
Soğukta çıplak ayakla
İplerimi koparırım,
Gece nerede dinleneceğimi bilmeden.
Pek çok güzellik bana bakışlar verir,
Benden hoşlanacağını söylüyor
Kendimden birşey yapsaydım,
Böyle bir dilenci zavallı değilim.
Tanrı sana eş versin
Ev ve avlu ile iyi sağlanan!
İkimiz birlikte olursak,
Şarkılarım beni unutsun.

Yazar: Joseph von Eichendorff

3.3.2. Verschwiegene Liebe (Sessiz Aşk) - 31 Ağustos 1888

"Gecenin sessizliği boyunca düşünceler özgürce uçuşur ağaçların üzerinden uzaktaki ışığa doğru ah bir bilebilseydi onu kimin düşündüğünü, ağaçların fısıldadığı ve bulutlar dışında her şeyin uykuda olduğunu… aşkım gece kadar sessiz…"

Eichendorff'un şiirindeki örtülü derinlik Wolf'un olağanüstü uyarlamalarında da hissedilir. Ölçü 12/8'liktir; piyano partisinde duyulan yumuşak melodi ağır ağır yükselen kırık akor yapısı ile buluşur. Lied'in uzunca bir bölümü boyunca piyano eşliği

tiz sesleri duyurur. Piyano eşliği ile birlikte uzatılmış vokal cümleler rahatlatıcı bir gece etkisi yaratır. (19. Ölçüden 21. Ölçüye kadar) (Kimball, 1996:125).

Verschwiegene Liebe[50]

Über Wipfel und Saaten
In den Glanz hinein -
Wer mag sie erraten,
Wer holte sie ein?
Gedanken sich wiegen,
Die Nacht ist verschwiegen,
Gedanken sind frei.
Errät es nur eine,
Wer an sie gedacht
Beim Rauschen der Haine,
Wenn niemand mehr wacht
Als die Wolken, die fliegen -
Mein Lieb ist verschwiegen
Und schön wie die Nacht.

Sessiz Aşk

Ağaç tepelerinin ve mısır tarlalarının üzerinde
Parıldayan ışığa -
Onları kim tahmin edebilir,
Onları kim yakalar?
Düşünceler yüzüyor,
Gece sessiz,
Düşünceler özgürdür.
Keşke tahmin edebilseydi
Onu kim düşünmüş
Hışırdayan korularda,
Başka kimse uyanık olmadığında
Ama hızla ilerleyen bulutlar -

[50] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1759

Aşkım sessiz
Ve gece kadar güzel.

Yazar: Joseph von Eichendorff

3.3.3. Nachtzauber (Gecenin Büyüsü) - 24 Mayıs 1887

Bu şarkının etkileyiciliğinin çoğu Wolf'un ustaca kullandığı doku ve armoniden gelir. Eichendorff'un doğaya ait eserleri sembolizmle doludur; bu eser gerçek ve dolaylı imajlarla doludur. Wolf'un uyarlaması ise karmaşık ancak iyi kurgulanmıştır.

Vokalin melodik hatları geniş tutulmuştur. Piyanodaki karşıt hareketlilik tekrar edilen sağ elin 16'lık notaları ile sol elin melodik kombinasyonu ile oluşmuştur. Yavaşça seyreden hareket hipnotize edici ve yoğundur (Kimball, 1996: 125-126).

Şekil 12 - Nachtzauber (Gecenin Büyüsü) eserinin notası (6.ve 9. Ölçü)

Bu şarkıda Wolf'un sairle uyumu son derecede iyi olmuştur. Dizi yapıları metnin betimlenmesi için tümüyle kullanılmıştır; kayda değer bir örnek "Komm Zum Stillen Grund"da görülen vokalin piyano dokusu içine karışıp gitmesidir. (57'nci ölçüden 61'inci ölçüye kadar olan bölüm) (Kimball, 1996: 125).

Nachtzauber[51]

Hörst du nicht die Quellen gehen
Zwischen Stein und Blumen weit
Nach den stillen Waldesseen,
Wo die Marmorbilder stehen
In der schönen Einsamkeit?
Von den Bergen sacht hernieder,
Weckend die uralten Lieder,
Steigt die wunderbare Nacht,
Und die Gründe glänzen wieder,
Wie du's oft im Traum gedacht.
Kennst die Blume du, entsprossen
In dem mondbeglänzten Grund
Aus der Knospe, halb erschlossen,
Junge Glieder blühendsprossen,
Weisse Arme, roter Mund,
Und die Nachtigallen schlagen
Und rings hebt es an zu klagen,
Ach, vor Liebe todeswund,
Von versunk'nen schönen Tagen -
Komm, o komm zum stillen Grund!

Gecenin büyüsü

Derelerin aktığını duymuyor musun?
Taşlar ve çiçekler arasında,
Sessiz ormanlık göllere
Mermer heykellerin durduğu yer
Güzel yalnız mı?
Dağlardan usulca,
Duyulan asırlık şarkılar,
Harika gece başlar,

[51] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1764

Ve vadiler yeniden parlıyor,
Sık sık hayal ettiğin gibi.
Açan çiçeği biliyor musun?
Mehtaplı vadide mi?
Yarı açık tomurcuğundan
Genç tomurcuklar çiçek açtı,
Beyaz kollar, kırmızı dudaklar,
Ve bülbüller şarkı söylüyor,
Ve her yerde bir ağıt yükseliyor,
Ah, aşktan ölüme yaralanmış,
Şimdi kaybolan güzel günler için -
Gel, ah sessiz vadiye gel!

Yazar: Joseph von Eichendorff

3.3.4. Die Zigeunerin (Çingene kız) - 19 Mart 1887

Bu eser Wolf'un ses için yazmış olduğu eserler içinde en gösterişlilerindendir. Göçebe çingene yaşamı imgeleri Eichendorff'un şiirlerinde sıkça görülür; yol kavşakları, kamp ateşleri, havlayan köpekler ve gezgin yaşamın mutluluk verici özgürlüğü. Çingene kız kalbini çalacak erkeğin esmer tenli, sakallı ve göçebeliği seven birisi olması gerektiğini ima eder. Esrarengiz metnin anlaşılması zordur. Eichendorff'un "Dichter Und Ihre Gesellen" adlı romanından alınmıştır. İki kişi tarafından seslendirilir; çingene dansını sergileyen bir aktris ve kadını kediyle karşılaştıran ikinci bölümü seslendiren kahraman.

Wolf'un piyano eşliği şarkısının anlatımına renkli bir fon yaratır. Tefi çağrıştıran küçük bir nota örüntüsü bir dans ritmiyle eşleşir; ve bunlar şarkı boyunca sürer. İkinci kıtada bir akor değişikliğiyle beraber piyano eşliğinde enerjik değişimler oluşur. Kaçışan kedi figürleri, tüfek sesleri ardından şarkıcının alaycı kahkahaları piyanoda yankılanır. "Die Ziegeunerin" Wolf'un nakaratları kullanışı açısından sıra dışı bir eserdir. Ses partisinin sözsüz "la-la-lari" ve alaycı melizmatik, yani birden fazla notanın bir hecede söylenmesi ve kahkahaları vardır (Kimball, 1996: 126-127).

Şekil 13 - *Die Zigeunerin* eserinin notası (40-46. Ölçü)

Baştaki ritmik yapı piyano eşliği ile birlikte son bölümde yeniden çalınır. Ses partisinin dansvari nakaratı, ses partisindeki heyecanlı bir şekilde kromatik başlayan son sekiz ölçüyü kapsar (Kimball, 1996: 126).

Die Zigeunerin[52]

Am Kreuzweg da lausche ich, wenn die Stern'
Und die Feuer im Walde verglommen,
Und wo der erste Hund bellt von fern,
Da wird mein Bräut'gam herkommen.
La, la, la –
„Und als der Tag graut', durch das Gehölz
Sah ich eine Katze sich schlingen,
Ich schoss ihr auf den nussbraunen Pelz,
Wie tat die weit überspringen! –
Ha, ha, ha!"
Schad' nur ums Pelzlein, du kriegst mich nit!
Mein Schatz muss sein wie die andern:
Braun und ein Stutzbart auf ung'rischen Schnitt
Und ein fröhliches Herze zum Wandern.
La, la, la …

Çingene Kız

Kavşakta dinliyorum, yıldızlar
Ve ormandaki ateşler söndü,
Ve nerede, uzaktan, ilk köpek havlıyor,
Oradan sevgşlim gelecek,
La-la-la-
"Ve şafakta, koruluğun içinden,
Sinsice sinsi sinsi bir kedi gördüm
Fındık rengi kabuğuna bir el ateş ettim,
Bu onu nasıl zıplattı?
Ha-ha-ha!"
Paltoya yazık, beni yakalayamayacaksın!
Benim sevgilim de diğerleri gibi olmalı:
Esmer, Macar usulü sakallı,

[52] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1763

Ve dolaşmak için mutlu bir kalp
La-la-la...

Yazar: Joseph von Eichendorff

3.4. SPANISCHES LIEDERBUCH

Spanisches Liederbuch, İspanyol Şarkı Kitabı anlamına gelmektedir. Kitap 1891'de yayınlanmıştır. Avusturyalı besteci Hugo Wolf'un hem kutsal, hem de dünyevi dizelere dayanan şarkılarını içermektedir. Wolf, Spanisches Liederbuch'un sözleri için Paul Heyse ve Emanuel Geibel tarafından Almanca'ya çevrilmiş (1852) İspanyol şiirleri koleksiyonundan şiirler seçmiştir. Orijinal metinlerin çoğu isimsizdi fakat bazıları Miguel de Cervantes, Lope de Vega ve Gil Vicente gibi tanınmış yazarlar tarafından yazılmıştır. Wolf, Ekim 1889'dan Nisan 1890'a kadar bu şiirleri bestelemek için detaylıca çalışmıştır. Wolf, eserlerini eşit olmayan iki bölüme ayırmış ve 10 şarkıdan oluşan Geistliche (kutsal ve manevi anlamına gelen) ve Weltliche (dünyevi anlamında olan) 34 şarkı bestelemiştir. Kutsal şarkıların çoğu, Meryem Ana'nın Beytüllahim'e giderken gördükleri ile ilgilidir. Eserlerin bazılarının konusu çarmıha gerilme üzerine yazılmıştır. Her iki durumda da, mevcut ıstırabın yerini cennetteki mutlulukla değiştirecek bir unsur ortaya çıkmaktadır.

Dini konular içermeyen şarkılarının hepsi aşkla ilgili, çok azı tamamen iyimser bir bakış açısıyla bestelenmiştir. Sıklıkla eserlerin konusu karşılıksız aşk veya bir sevgilinin ayrılması veya yokluğudur, bu da Wolf'a çalkantılı duyguları ateşli müzikle müzikal olarak vurgulama fırsatı vermektedir. Bu kutsal dünyevi ayrımının her iki tarafında da Wolf, tatlı ve durgun ruh hallerinden güçlü dramatik ifadelere kadar değişen müziğini ustaca kullanmıştır.[53] Spanisches Liederbuch kitabında, İspanyolca ve Portekizce şiirler kullanılmıştır. Dini şarkılar kutsal ailenin portresini yansıtmaktadır. Şarkıların çoğunda rahatsız edici gerginlikte olan melodiler, uyumsuz akorlar, çözülmeyen armoni yapısı Wolf'un özellikle kullandığı ruhsal ve fiziksel acıyı gözler önüne seren bir gerçeklikte yansıtmaktadır (Uçman, Karaçalı, 2016: 184).

[53] https://www.britannica.com/topic/Spanisches-Liederbuch

3.4.1. Nun wandre, Maria (Git dolaş artık, Maria) - 4 Kasım 1889

Şarkının sözlerinde Meryem Ana ve Joseph Bethlehem kutsal çiftinin birbirlerine olan desteklerinin zorlu yolculuğunun nasıl anlam bulduğu anlatılır. Bu yolculukta Meryem'in gücü tükenmiştir. Onların ayak sesleri piyano eşliğinde duyurulur. Yorgun düşen kutsal çiftin küçük bir kasabada bir barınak bulması anlatılır (Uçman, Karaçalı, 2016: 183).

Nun wandre, Maria[54]

Nun wandre, Maria, nun wandre nur fort.
Schon krähen die Hähne, und nah ist der Ort.
Nun wandre, Geliebte, du Kleinod mein,
Und balde wir werden in Bethlehem sein.
Dann ruhest du fein und schlummerst dort.
Schon krähen die Hähne und nah ist der Ort.
Wohl seh ich, Herrin, die Kraft dir schwinden;
Kann deine Schmerzen, ach, kaum verwinden.
Getrost! Wohl finden wir Herberg dort.
Schon krähen die Hähne und nah ist der Ort.
Wär erst bestanden dein Stündlein, Marie,
Die gute Botschaft, gut lohnt ich sie.
Das Eselein hie gäb ich drum fort!
Schon krähen die Hähne und nah ist der Ort.
(https://www.lieder.net/lieder/get_text.html?TextId=18908)

Git dolaş artık, Maria

Git dolaş artık, Maria, artık git buralardan uzaklara.
Öter işte o horozlar ve yakındır o diyar.
Git dolaş artık, ey sevgili, mücevherim işte,
Ve yakında olacağız işte Beytüllahimde.
O zaman yatarsın huzura uyursun işte orada.
Öter işte o horozlar ve yakındır o diyar.

[54] Uçman, Karaçalı, 2016:184

Görürüm ki sahibe kuvvetin kaybolur gider;
Acılarını, ah, hiç dindiremem.
Teselli ol! buluruz orada elbette yatacak bir yer.
Öter işte horozlar ve yakındır o diyar.
Kim ki kalır sağ senin vaktinde, Maria,
Güzel de ödüllendirmiştim işte, güzel haberi.
Eşekçiği vermiştim buradan uzağa!
Öter işte horozlar ve yakındır o diyar.

Yazar: P. Heyse

3.4.2. In dem Schatten meiner Locken (Lülelerimin Gölgesinde) - 17 Kasım 1889

Şarkının konusu kollarında uyuyan sevgilisini seyreden bir genç kızı anlatmaktadır. Kız sevgilisinin huzurla uyumasını seyreder ve yaramaz bir düşünceyle onu uyandırmak istemektedir. "Weck ich ihn nun auf? Ah nein!" ifadesi şarkı boyunca tekrar etmektedir. Parçanın yapısında hafif ve narin bir hava vardır (Uçman, Karaçalı, 2016: 184).

In dem Schatten meiner Locken[55]

In dem Schatten meiner Locken
Schlief mir mein Geliebter ein.
Weck' ich ihn nun auf? Ach nein!
Sorglich strählt' ich meine krausen
Locken täglich in der Frühe,
Doch umsonst ist meine Mühe,
Weil die Winde sie zerzausen.
Lockenschatten, Windessausen
Schläferten den Liebsten ein.
Weck' ich ihn nun auf? – Ach nein!
Hören muß ich, wie ihn gräme,
Daß er schmachtet schon so lange,

[55] Uçman, Karaçalı, 2016: 185

Daß ihm Leben geb' und nehme
Diese meine braune Wange,
Und er nennt mich seine Schlange,
Und doch schlief er bei mir ein.
Weck' ich ihn nun auf? Ach nein!

Lülelerimin Gölgesinde
Lülelerimin Gölgesinde
Sevgilim uykuya dalmıştı işte.
Uyandırsam mı onu? Ah hayır
Özenle parlatırım kıvrımlı
Lülelerimi her gün sabah erken,
Boşuna ancak bu çabam,
Rüzgârla karıştırdığı için onları.
Lüle gölgesi, rüzgar uğuldaması
Uyutmuşlardı sevgilimi.
Uyandırsam mı artık onu? Ah hayır!
Duymak zorundayım, onu nasıl üzdüğümü,
Uzun süreden beri acı çektiğini,
Ona yaşamı verdiğim ve aldığım
Bu esmer yanağımı,
O da bana der onun yılanı,
Yine de uyur yanımda derince.
Uyandırsam mı artık onu? Ah hayır!

Yazar: P. Heyse

3.4.3. Geh, Geliebte, geh jetzt, (Git sevgili, git şimdi) - 1 Nisan 1890

Bu şarkı İspanyol şarkı dizisinin son şarkısıdır ve yasak aşkı anlatmaktadır. Genç kız "Git hadi, sabah olmak üzere, şehir uyanmaya başladı. Komşularımızın seni fark etmesinden korkmaktayım. Hadi uç ve git kollarımdan. Eğer biraz daha oyalanırsak birkaç saniyelik güzel an bize büyük sıkıntılar getirir" Bu dramatik eserin piyano eşliği orkestral yapıdadır. Şan partisi operatik yazılmıştır (Uçman, Karaçalı, 2016: 186).

Geh, Geliebter, geh jetzt! [56]

Geh, Geliebter, geh jetzt!
Sieh, der Morgen dämmert.
Leute gehn schon durch die Gasse,
Und der Markt wird so belebt,
Dass der Morgen wohl, der blasse,
Schon die weissen Flügel hebt.
Und vor unsern Nachbarn bin ich
Bange, dass du Anstoss gibst;
Denn sie wissen nicht, wie innig
Ich dich lieb' und du mich liebst.
Drum, Geliebter, geh jetzt!
Sieh, der Morgen dämmert.
Wenn die Sonn' am Himmel scheinend
Scheucht vom Feld die Perlen klar,
Muss auch ich die Perle weinend
Lassen, die mein Reichtum war.
Was als Tag den andern funkelt,
Meinen Augen dünkt es Nacht,
Da die Trennung bang mir dunkelt,
Wenn das Morgenrot erwacht.
Geh, Geliebter, geh jetzt!
Sieh, der Morgen dämmert.
Fliehe denn aus meinen Armen!
Denn versäumest du die Zeit,
Möchten für ein kurz Erwarmen
Wir ertauschen langes Leid.
Ist in Fegefeuersqualen
Doch ein Tag schon auszustehn,
Wenn die Hoffnung fern in Strahlen
Lässt des Himmels Glorie sehn.

[56] Uçman, Karaçalı, 2016:186

Drum, Geliebter, geh jetzt!
Sieh, der Morgen dämmert.
(https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1806)

Git sevgili, git şimdi!
Git sevgili, git şimdi!
Bak şafak sökmekte işte.
İnsanlar sokaktan geçmekte çoktan,
Ve Pazar yeri canlanacak,
Sabah acaba, solgun,
beyaz kanatlarını kaldırır işte havaya.
Ve komşularımızdan işte
Korkarım, buna neden olacağı için:
Bilmezler ki onlar, ne kadar içten
Severim ben seni ve sende seversin beni.
Bundan dolayı, sevgili, git şimdi!
Bak şafak sökmekte işte.
Güneş gökyüzünde açtığında
Ürkütür tarlada incileri açıkça,
Bende inciyi ağlayarak
Bırakmalıydım, bir zaman zenginliğim olanı.
Gün olarak başkalarına ışıyan,
Benim gözlerime görünür gece,
Ayrılık üzer beni karanlık basar üstüme,
Şafak kızıllığı uyandığında işte.
Git, sevgili git şimdi!
Bak, şafak sökmekte işte.
Sağlam kökler salmak istersen,
Sevgili, burada göğsümde,
Kıskanç olmanın nefreti olmaksızın
Zevkimizi bozup yok etmeden;
Ister misin, bin kere

Sana bakayım bugün gibi,
Ve sana hemen bu bakışla ödeyeyim
Sevdamızın suç bedelini:
Git, sevgili git şimdi!
Bak, şafak sökmekte işte.
Kaç artık kollarımdan!
Zamanı kaçıracaksın yoksa,
Isteriz kısa bir ısınma için
Koyuyoruz yerine uzun süren acıları.
Her şeyi süpüren ateş azabında
Bir gün katlanmaya,
Olursa umut uzakta pırıltı içinde
Cennetin zaferi görünür işte.
Bundan dolayı, sevgili, git şimdi!
Bak şafak sökmekte işte.

Yazar: E. Von Geibel

3.5. ITALIENISCHES LIEDERBUCH

Hugo Wolf'un İtalyan şarkı kitabı koleksiyonunda, Paul Heyse'nin anonim İtalyan şiirlerinden oluşan 46 şarkısı yer alır. Wolf'un İtalyan şarkı kitabı iki ayrı şarkı kitabından oluşmaktadır. Bunlardan birincisi 1891 yılında yazılmıştır, ikincisi ise 1896 yılında tamamlanmıştır. Bu şarkı kitabında çoğunlukla kısa şarkılar yer alır. Konu olarak aşk ve ilişkiler üzerine yazılmıştır. Bu kitapta genellikle ana karakterlerin çoğu kadınlardan oluşmuştur. Sevgilileri tarafından sevgisiz, ilgisiz ve aldatılmış olmanın verdiği dramatik konuyu Wolf, komik bir dille müziğine yansıtmıştır. Kadınlar alaycı bir şekilde onlarla alay etmektedir. Şarkılarda ayrı ayrı bakıldığında, şan ve piyano partisi birbirinden uyumsuz hissedilse bile müziğin bütününe bakıldığında uyum sağlanmıştır (Uçman, Karaçalı, 2016: 186).

3.5.1. Meine Liebster ist so klein (Benim Küçük Sevgilim) - 1890

Bu şarkıda hayal kırıklığı, Heise'nin Almanca çevirisinde, orijinal İtalyanca şiirden daha belirgin olmuştur.

Başlangıçta aşık tamamen esprili, tiz bir biçimde efemine bir yaratıktır. Piyano bölümü boyunca çeşitli dönüşümlerle tekrarlanan figür, aşığın küçüklüğünü düşündürür. Wolf metni müziğiyle şekillendirir. 22-26 ölçülerinde salyangoz sesi duyulabilir, bu da daha yüksek bir ses tonu ve daha dolgun bir yapıdadır. Eserin 31-34. ölçülerinde sinek vızıltıları duyulur. Sonuçta, şarkının tamamı basit bir tonik, subdominant, baskın, tonik yapıda olsa da Wolf, esprili, metinden türetilen süslemelerle daha zengin bir atmosfer sunmuştur.

Mein Liebster ist so klein, dass ohne Bücken[57]

Mein Liebster ist so klein, dass ohne Bücken
Er mir das Zimmer fegt mit seinen Locken.
Als er ins Gärtlein ging, Jasmin zu pflücken,
Ist er vor einer Schnecke sehr erschrocken.
Dann setzt er sich ins Haus um zu verschnaufen,
Da warf ihn eine Fliege übern Haufen;
Und als er hintrat an mein Fensterlein,
Stiess eine Bremse ihm den Schädel ein.
Verwünscht sei'n alle Fliegen, Schnaken, Bremsen,
Und wer ein Schätzchen hat aus den Maremmen!
Verwünscht sei'n alle Fliegen, Schnaken, Mücken
Und wer sich, wenn er küsst, so tief muss bücken!

Benim Küçük Sevgilim

Bukleleriyle odayı benim için süpürüyor.
Yasemin toplamak için bahçeye gittiğinde,
Salyangozdan çok korkar mı?
Sonra nefes almak için evde oturur.
Sonra bir sinek onu yığının üzerine fırlattı;
Ve küçük pencereme geldiğinde,
Bir at sineği kafatasını çatlattı.
Tüm sinekler, sivrisinekler, at sinekleri lanetli olsun,

[57] Uçman, Karaçalı Yayımlanmamış makalesi

Ve kimin Maremma'dan sevgilisi var!
Tüm sinekler, tatarcıklar, sivrisinekler lanetli olsun
Ve kim öptüğünde bu kadar eğilmek zorunda!

Yazar: Paul Heyse

3.5.2. Wie Lange schon (Ne kadar oldu) - 4 Aralık 1891

Bu şarkıda ana karakter ideal sevgilisinin bir müzisyen olduğundan bahseder. Onunla ilgili hayal kurar ve sonunda hayali gerçekleşir. Kız utangaç sevgilisini anlatmaktadır. Müzisyen adam kıza keman çalmaktadır. Sevgilisinin kıza yaklaştığı temayı anlatırken eşlik aniden değişir ve yürüme temasını anlatan eşlik duyulur. Müzisyenin kıza doğru yürüdüğü tema işlenirken duyulan müzik Wolf'un en komik yazılarından biridir. Müzisyen bu sırada eserini dikkatlice yanlış çalmamaya çabalarken aşırı özen göstermesi onun olmadık yerlerde aksanlar yapmasına neden olur. Müzikte aralardaki küçük duraklamaların olmasının nedeni Wolf'u kullanığı komik unsuru ortaya koyar böylelikle müzisyenin heyecanını dinleyiciye aktarır (Uçman, Karaçalı, 2016: 189).

Wie lange schon war immer mein Verlangen
Wie lange schon war immer mein Verlangen:
Ach, wäre doch ein Musikus mir gut!
Nun liess der Herr mich meinen Wunsch erlangen
Und schickt mir einen, ganz wie Milch und Blut.
Da kommt er eben her mit sanfter Miene,
Und senkt den Kopf und spielt die Violine.

Ne kadar zamandır arzu ederim hep:
Ah ne iyi olurdu bana bir müzisyen işte!
Dileğimi kabul etti işte tanrı
Ve gönderdi bana süt beyazı, kan kırmızısını.
İşte gelir orada kibar edası,
Eğer başını ve çalar kemanı

Yazar: Paul Hayse

3.5.3. Mein Liebster singt...(Sevgilim şarkı söyler...) - 12 Aralık 1891

Şarkıda vokal cümleler konuşur gibi yazılmıştır. Chopin esintileri bulunduran piyano eşliği parçanın ana temasını oluşturmaktadır. Şarkıda genç kız pencerenin altında ona serenad yapan sevgilisini dinlemektedir. Piyano partisi delikanlının serenadını çalmaktadır. Kız onun özlemi ile ağlamaya başlar ve gözyaşları onu kör edecek biçimde akmaya başlar. Genç kız o kadar üzülmektedir ki gece ve gündüzü ayırt edemez. Piyano ve şan partisi uyumsuz bir şekilde ilerler ve ortak bir temada birleşemez, bu bağlamda asıl verilmek istenen ifade sevgililerin ayrılığıdır (Uçman, Karaçalı, 2016: 189).

Mein Liebster singt am Haus im Mondenscheine[58]

Mein Liebster singt am Haus im Mondenscheine,
Und ich muss lauschend hier im Bette liegen.
Weg von der Mutter wend' ich mich und weine,
Blut sind die Tränen, die mir nicht versiegen.
Den breiten Strom am Bett hab' ich geweint,
Weiss nicht vor Tränen, ob der Morgen scheint.
Den breiten Strom am Bett weint' ich vor Sehnen;
Blind haben mich gemacht die blut'gen Tränen.

Sevgilim Şarkı söyler

Sevgilim şarkı söyler evin yanında ay ışığında,
Ve ben de dinleyerek onu yatmalıyım burada yatakta.
Annemden uzağa dönerim ve ağlarım işte,
Kan damlar gözyaşımdan, kurumayan bir türlü.
Yataktaki büyük ırmağı ben ağladım işte,
Gözyaşlarımdan biliyorum ki, sabah mı oldu işte.
Yataktaki büyük ırmağı ben ağladım özlemimden;
Kör ettiler beni kanlı gözyaşları.

Yazar: Paul Hayse

[58] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1631

3.5.4. Ich hab'in Penna einen liebsten wohnen (Penna'da yaşayan bir sevgilim var) - 25 Nisan 1896

Eserdeki ana karakter Don Giovanni'nin adeta bayan versiyonu niteliğindedir. Kadın gittiği her şehirde kendisine yeni bir sevgili bulmaktadır. Katalog ariasının listesini hızlıca anlatmaktadır. Listenin sonuna geldiğinde ise "Castiglione'da 10 sevgilisi" olduğunu söylemektedir. Piyano partiside bu görkemli yapıya yakışır biçimde gösterişli biter. Bu eser Italieniches Liederbuch kitabının son şarkısıdır. Kitap görkemli bir biçimde bitmektedir.

(Bir sevgilim Penna'da yaşıyor, bir başkası Maremma ovasında, biri güzel Ancona limanında, dördüncüsünü görmek için Viterbo'ya gitmeliyim; bir başkası orada Casentino'da yaşıyor, bir sonraki kendi memleketimde yaşıyor; Magione'de bir tane, La Fratta'da dört tane, Castiglione'de on tane var.) Bu kadın kendinden okadar memnun, okadar canlı ki, fetihler listesine girmek için sabırsızlanıyor. Âşıkların hiçbirinin bir adı veya herhangi bir özelliği yoktur; bunlar yalnızca coğrafi konumlardır. Bu şarkı için ünlü çapkın Don Giovanni'nin kadın versiyonu da denilebilir (Uçman, Karaçalı, 2016: 190).

Ich hab' in Penna einen Liebsten wohnen [59]

Ich hab' in Penna einen Liebsten wohnen,
In der Maremmeneb'ne einen andern,
Einen im schönen Hafen von Ancona,
Zum vierten muss ich nach Viterbo wandern;
Ein andrer wohnt in Casentino dort,
Der nächste lebt mit mir am selben Ort,
Und wieder einen hab' ich in Magione,
Vier in La Fratta, zehn in Castiglione.

Penna'da yaşayan bir sevgilim var

Penna'da yaşayan bir sevgilim var,
Diğeri Maremma'da,

[59] https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1657

Bir tane Ancona'nın güzel limanında,
Ve dördüncüsü için Viterbo'ya gitmek zorundayım;
Diğeri ise Casentino'da yaşar,
Bir diğeri de benimle aynı şehirde,
Ve bir tane daha Magione'de vardı,
Dört tanesi La Fratta'da
Ve on Castiglione'de !"

Yazar: Paul Heyse

SONUÇ

Wolf'un şarkılarında ses ve piyanoyu kullanış şekline bakıldığında oldukça etkileyici bir müzik stili vardır. Kelime-müzik ilişkisini oldukça titizlikle kullanmıştır. Müziğe önem verdiği kadar, dil ve şiire de önem vermiştir. Gelenekçi anlayıştan uzak olan Wolf, şiirin onda uyandırdığı hissi daha iyi ifade edebilmek adına, müziği şiirle, iç içe oluşturmuştur. Yenilikçi bir ifade kullanan Wolf'un Lied'leri müziksel açıdan zengin olduğu kadar yarattığı duygusal devinim bakımından da zengin olmuştur. Lied'lerinin derin bir anlatıma sahip olması Wolf'un müzik tarihinin önemli bestecileri arasında yer almasını da sağlamıştır. Aynı zamanda Wolf'un Lied albümlerine bakıldığında, eserlerine şairlerinin adını vermesi onun şairlere verdiği önemi gözler önüne sermektedir. Italienishes Liederbuch'un şairi ve tercümanı Paul Heise, İtalyan halk şiirinin dolaysız ve naif özelliği ile Almanca konuşmanın "etkili ve abartılı" doğası arasında bir "orta yol" bulma niteliğinde şiirler yazmıştır. Alman şiiri heceleme ile tanımlanmasa da, mümkün olan her yerde İtalyan orijinallerinin standart on bir heceli dizesini korumaya çalıştığı ve birçok durumda başka kelimelerle ifade etmek yerine gerçek bir tercümeye başvurduğu görülmektedir.

Hugo Wolf'u Alman Lied repertuvarını oluşturan bestecilerden farklı kılan bir diğer özelliği ise eserlerinde kullandığı espirili yazım dilidir. Şarkılarında kullandığı komik öğeler onu diğer bestecilerden ayırmış ve kendine özgü bir form ortaya çıkarmıştır.

Wolf'un kullandığı şiirler, kendisinin abartılı imge tercihleriyle tutarlıdır. Italienishes Liederbuch'da bestelenen anonim halk şiirlerinin çoğunda; aşkın farklı yönleri ve ruh halleriyle bağlantılı olarak – *ki buna, sevgiliye, başta kendisininki olmak üzere kusurları nedeniyle duyulan öfke de dâhil* – komik bir dil kullanıldığı gözlemlenmiştir. Buna örnek verecek olursak; Meine Liebster ist so klein (Sevgilim çok küçük) eserinde, Giuseppe Tigri'nin 1860'taki ikinci cildinden bir Toskana rispettosuna dayanmaktadır. "Mein Liebster ist so klein"da; görünüşe göre sevgilisinin kısa boylu olmasından dolayı hayal kırıklığına uğrayan kadın, sevgilisini, "*böcekler tarafından saldırıya uğrayan ve dövülen küçük bir yaratık*" olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda

Wolf, erkekliği komik bir dille eleştirmektedir. Erkek karakter, bir kadın gibi bahçeye çıkıp yasemin toplamaya çıkmaktadır. O zamanlarda böyle bir durum kesinlikle erkeksi olmayan bir uğraş olarak görülmektedir.

Sonuç olarak, Wolf Lied repertuvarının Wagner'i olarak bilinir. Wagner'den etkilenerek kullanmış olduğu üst düzey müzikal teknikleri kendi stili ile birleştirerek Alman Lied repertuvarının önemli bestecilerinden biri olmuştur. Eserlerinde kullandığı 19. yy. armonik kromatisizmi Wagner'den daha ileriye götürmüştür. Ayrıca Wagner'in yaratmış olduğu, operalarındaki karakterlere verdiği leitmotif temalarını, Wolf da ilk defa Lied repertuvarında yarattığı karakterler için kullanmıştır. Bunlara ek olarak, Alman Lied repertuvarında sıklıkla kullanılan strofik formda yazılan şarkılara kıyasla, şarkılarının form yapısına getirdiği özgürlük (durchkomponiert Lieder) de onun yenilikçi yaklaşımları arasında sayılabilir. Bu tezde birçok noktada Wolf'un şiire, dilin doğal aksanlarıyla bestelemeye verdiği önem konusu vurgulanmıştır. Wolf bu konuya da çok titizlikle yaklaşmış; Alman dilinin doğal aksanları ve akışına uyumlu şarkılar üretmiştir. Wolf'un şarkılarıyla Alman Lied'leri, şiir ve müziğin sentezi açısından en üst düzeye çıkmıştır, Wolf şarkıları için "Ses ve Piyano için şiirler" diyerek edebiyatı müzik ile birleştiren çok kıymetli eserler üretmiştir. Bunlara ek olarak Wolf'un şarkılarında kullandığı müziksel mizah ve detaycı yazım stili onu Romantik Dönem Lied bestecileri arasında benzersiz ve yenilikçi bir konuma oturtmuştur.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR:

ALTAR, C. M. (2001), Opera Tarihi Cilt 4, İstanbul: Pan Yayıncılık

BALİ, S. (2018), Müzikte Romantik Dönem Bestecileri, İstanbul Vakıfbank Kültür Yayınları

BROODY, E.(Tarihsiz), & Fowkes R. (1971), The German Lied and ıts Poetry, New York University Press

GORREL, Lorraine, (2005), The Nineteenth- Century German Lied, Amadeus Press

GROUT, J.D. (2014), A History of Western Music, W.W. Norton & Company

KİMBALL, C. (2000), Song, A Guide to Style & Literature, PST …INC, Redmond

KUTLUK, F. (1997). Müziğin Tarihsel Evrimi, İstanbul: Çiviyazıları.

OSBORNE, C. (1995), The Dictionary Of Composers, LTD Company

SAMS E. (2009), The Songs of Hugo Wolf, Faber and Faber

SAND, E.J. (1964), The Development Of The Song Literature Of Hugo Wolf

SAY, A. (2003), Müzik Tarihi, 5.bs, Müzik Ansiklopedisi Yayınları

SAY, A. (2002), Müzik Ansiklopedisi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları

SELANİK, C. (1996), Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni, Doruk Yayıncılık, Ankara.

STEİN, J.M. (1972), Poem and Music in the German Lied from Gluck to Hugo Wolf, Harward University Press

UÇMAN, KARAÇALI, P. (2016), Almanca Liedler, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları

MAKALELER ve TEZLER

ÇATIKLAR, A. (2010), Romantik Alman liedlerinde Gustav Mahler'in yeri, Yüksek Lisans Tezi

DİNÇEL, A. (2022), Hugo Wolf Liedlerinin Ses Eğitiminde Kullanımına Yönelik Teknik ve İçerik Analizi, Yüksek Lisans Tezi

GENÇKAL, B. (Tarihsiz), Hugo Wolf ve Francais Poulenc'in Şarkılarındaki La Minör Kavramı: Tonalitenin Yorumu Ve Tanımlanbması, Sanat ve Tasarım Dergisi

In a latter to Rosa Mayreder (the librettist of his opera Der Corregidor). Quo in Harold C. Schonberg, The lives of the Great Composers, 292.

ÜLGER, E. (2014), Richard Wagner'de Müzik Felsefesinin Temelleri, Elektronik sosyal bilimler dergisi

SAMS E. (1961), The songs of Hugo Wolf, 2nd ed.2.

Mörike Lieder (1917), C.D. Warner, et al., comp. The Library of the World's Best Literature, An Anthology in Thirty Volumes.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR:

An die Geliebte notası, (Tarihsiz) (https://www.stretta-music.de/wolf-gedichte-von-eduard-moerike-band-3-nr-565590.html) E.T.2022

Ana Britannica (1998), (https://www.britannica.com/biography/Hugo-Wolf) E. T. 2022

Amy Tikkanen (2001), (https://www.britannica.com/biography/Hugo-Wolf) E.T. 2022

Chan Yuet Chun (1999), Wolf hakkında Röportaj (https://core.ac.uk/download/pdf/48541574.pdf) E.T. 2022

ÇAPACI, K. (2021), Romantik Dönem Müziği https://www.academia.edu/50570268/Romantik_D%C3%B6nem_M%C3%BCzi%C4%9Fi E.T. 2022

Der Musicant, (Tarihsiz), (https://www.theaccompanimentcompany.com/der-musikant.html#/) E.T. 2023

Geç Romantik dönem bestecileri, (Tarihsiz) (https://www.academia.edu/50570268/Romantik_D%C3%B6nem_M%C3%BCzi%C4%9Fi) E.T. 2023

Geh, Geliebter, geh jetzt! Eserinin sözleri, (Tarihsiz) (https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1806) E.T. 2023

Hugo Wolf'un Erken Dönem Müziği (2020), (https://en.wikipedia.org/wiki/Hugo_Wolf) E.T. 2022

Hugo Wolf'un yaşamı, (1999), (https://www.nkfu.com/hugo-wolf-kimdir/) E.T. 2022

Hugo Wolf hayatı, (2012), (https://tr.frwiki.wiki/wiki/Hugo_Wolf). ET.2023

Hugo Wolf'un Liedleri, (2020), (https://stringfixer.com/tr/Hugo_Wolf) E.T. 2022

Hugo Wolf yaşamı, (Tarihsiz), (https://www.turkcebilgi.com/hugo_wolf#post) E.T. 2023

Wolf'un şarkılarında, şiir ve müziğin uyumu, (Tarihsiz), (https://www.theaccompanimentcompany.com/der-musikant.html#/) E.T. 2023

Mignon and The Harper, (1968), (22 Frank Walker, Hugo Wolf (New York: Alfred A. Knopf, p. 245).

Terk edilmiş Maegdlein eserinin formu, (Tarihsiz) (https://www.helpster.de/das-verlassene-maegdlein-gedichtanalyse_197984#:~:text=M%C3%B6rike%20schafft%20eine%20verlassene%2C%20traurige,darzustellen%2C%20fast%20wie%20ein%20Kind.) E.T. 2023

Nun Wandre Maria eserinin sözleri, (Tarihsiz) (https://www.lieder.net/lieder/get_text.html?TextId=18908) E.T. 2023

Mein Liebster singt am Haus im Mondenscheine eserinin sözleri, (Tarihsiz) (https://www.oxfordlieder.co.uk/song/1631) E.T. 2023

Mignon Bu Ülkeyi Tanıyor Musun eseri, (tarihsiz), (https://interlude.hk/the-music-of-poetry-johann-wolfgang-von-goethe-mignon/) E.T. 2023

Spanisches Liederbuch kitabı, (Tarihsiz) (https://www.britannica.com/topic/Spanisches-Liederbuch) E.T. 2023

Hills, Robert Lee, (1961) “A Comparative Study of Selected Lieder of Hugo Wolf and Johannes Brahms” Masters Theses. 4732 (https://thekeep.eiu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5732&context=theses) E.T. 2023

Strophic Form tanımı, (tarihsiz), (https://acikders.ankara.edu.tr/). E.T.2023

ÖZGEÇMİŞ

Müzik eğitimine 14 yaşında Ümran Baradan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinde piyano ve gitar enstrumanları ile başladı. Ümran Baradan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi çok sesli korosunda korist ve solist olarak yer aldı. Yurt içi ve yurt dışında birçok konserde aktif olarak yer aldı.

2012 yıllarında Ankara Korolar Şenliği'nde korist olarak görev aldı. İlk şan çalışmalarına İzmir Devlet Opera ve Balesi solist sanatçısı ve Dokuz Eylül Üniversitesi Öğretim Görevlisi Aydın Uştuk ile başladı. Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı lisans programına kabul edildi. Lisans öğreniminde şan çalışmalarını Doç. Ferda Konya Dovidio ile sahne eğitimini Doç. Alper Kazancıoğlu, Prof. Linet Şaul ile metinli müzikli diksiyon üzerine çalışmalarını sürdürdü. Lisans öğreniminde Wieland Satter, Eralp Kıyıcı, Nurdan Küçükekmekçi, Burak Bilgili, Roberto Scandiuzzi, Nicoleta Ardelean, Emma Kirkby, Jane Wilkinson Ayaz, İbrahim Yazıcı, Wieland Satter ile şan masterclasslarına katıldı. Giovanna Maresta ile sahne masterclass'ında aktif olarak çalıştı.

2017 yılında İzmir devlet senfoni orkestrası ile birlikte Kıvanç Tepe yönetimindeki genç solistler konserinde solist olarak görev aldı.

2018 yılında D. E. Ü. bünyesinde gerçekleşen Doç. Alper Kazancıoğlu'nun rejisiyle sahnelenen "Sahne Gecesi" adlı oyunda koro ve solo sopranı rollerini seslendirdi. Aynı yıl İtalya'da sahnelenen "Festival İnternazionale di Mezza Estate" Giocomo Puccini'nin eserlerinden biri olan Suor Angelica operasında, Suor Genovieffa rolünü seslendirdi. Emin Güven Yaşlıçam şefliğinde gerçekleştirilen "İlahiler Senfonisi" konserinde İzmir Festival Korosu'nda yer aldı.

2019 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Opera Yüksek Lisans programına kabul edildi. Yüksek Lisans öğreniminde şan çalışmalarına Prof. Pınar Uçman Karaçalı ile sürdürdürdü. 2019 yılında İtalya Konsolosluğunun düzenlediği Yeni Yıl konserinde solist olarak yer aldı. 2020 yılında Hakan Şensoy

yönetimindeki “Türküler Senfonisi” konserinde korist olarak yer aldı. Aynı yıl Olten sanat fabrika konserleri kapsamında gerçekleşen konserde solist olarak yer aldı. 2022 yılında İzmir’de klasik müzik grubu kurdu. Fransız kültür merkezi, Ataşehir sanat merkezi gibi sanat evlerinde şan konserleri verdi. Yüksek Lisans öğreniminde Florin Estafan, Massimiliano Caporale, Jose Antonio Campoile ile şan Masterclasslarında aktif olarak çalıştı. 2022 yılında Fransa’da gerçekleşen Uluslararası ‘Genç yetenekler Opera Festivali’nde solist olarak yer aldı.

2023 yılında Olten sanat merkezi bünyesinde gerçekleşen “Şan Resitali” adlı konserde yer aldı.